

ka ieit ha ban da biej

KA MOTHER TERESA

Pascal Malngiang

DATE LABEL

The book must be returned within **15 days** from the date of issue.

Date of Issue	Date of Issue	Date of Issue	Date of Issue
		[illegible]	

KA IEIT HA BAN DA BIEJ

Ka Mother Teresa

By

PASCAL MALNGIANG

1 9 8 5

DON BOSCO YOUTH CENTRE
SHILLONG 793003

Ka jingsngewnguh ia i

Kong MARY TORPIANO

bad ïa ki hymmen ki para jong i

na Malta

kiba la ïarap

ban shon ïa kane ka kot.

Ka Hok longtrai la tyngkai da u Nongthoh

Z 130

Don Bosco Technical School

Shillong 793003

KI SKER

God bless you,
M Teresa MC

MESSAGE

Jesus is the Light
Jesus is the Truth
Jesus is the Life

We too must be the

Light of Charity
Truth of Humility
Life of Sanctity.

God bless you
M Teresa MC

U KYRWOH

U Jisu U long ka Jingshai
U Jisu U long ka Jingshisha
U Jisu U long ka Jingim

Ngi ruh ngi dei ban long

Ka Jingshai jong ka Jingieid
Ka Jingshisha jong ka Jingsngewrit
Ka Jingim jong ka Jingkhuid-Kyntang.

U Blei Un kyrkhu ia phi,

M. TERESA, M.C.

"Lada don ki baduk
ha u bnai,
Ngin sa leit shatei ruh
Khlem pep."

– M. TERESA.

KYRKHU U BLEI

Ha ka 9 tarik u rymphang 1981, nga la ïoh ïa ka shithi na ka Mother Teresa. Ka la thoh pynkut da kine ki kyntien kiba shoh mynsiem : "Kaba kongsan kam dei ka jinglah jingïai jong ngi ban trei bun ki kam ki jam ; hynrei ka jingieid kaba ngi bsut bad ngi pynpaw ha ki jingtrei jong ngi, la ki long tang ki barit bad ki bym i myntoi ruh."

Ka Mother Teresa ha kine ki snem ka la leit jngoh ïa ki 'Dewbah jong ka pyrthei baroh bad ka la poi bunsien ruh sha kine ki Lum jong ngi. Ka long da shisha ka Angel jong ka Jingieid bad ka Jingsuk. Ym dei tang ki baduk bathngan kiba donkam ïa ka, hynrei wat ki badon ba em, kiba biang, kiba pahuh ruh ki sngew ba khlem ka Mother Teresa te la jynjar hi khait. U Pandit Jawaharlal Nehru u la ong : "Ngeit ïa nga Mother, Ngi baroh ngi donkam ïa phi, kumba ki baduk ki donkam ïa phi" (New Delhi, 1961). Ngi baroh hi ngi sngewdonkam ïa ka Mother Teresa – namarba ka long ka shap bapaw jong ka jingieid jong u Blei ïa ka pyrthei. Nga sngewkmen shikatdei

eh ban tyrwa ha ki Para ri jong nga ïa kane ka thup Jingïathuhkhana bashisha kaba nga la thoh hadien ki jingwad bniah kiba sani. Nyngkong-nyngshap, nga sngew dei ban ai khublei ïa kane ka Riewkhraw, Ka Mother Teresa, kaba la phah ïa u kyrwoh bakyrpang na ka bynta jong ngi ki Khasi-Pnar, kumjuh ruh ïa ki khun jong ka, ki Missionary sisters of Charity, kiba don ha Nongrimbah, Laitumkhrah, kiba la phylliew ha nga bun kiei kiei kiba ïadei bad ka jingim jong ka. U Blei Un nang kyrkhu kyrdoh ïa ki ! Nga ngeit ba ka jingdon jong ki ha kane ka Nongbah, Shillong bad ha Nongpoh kin nang pynkynmaw ïa ngi ba U Blei U dei Ka Jingieid.

Ngam lah ruh khlem da ai khublei kyrpang ïa u Rangbah E.K. Mawlong, uba long u Speaker ka Meghalaya Legislative Assembly uba la kynthoh sngewtynnat halor kane ka kot. Khublei shibun na ka bynta ka jingpynshlur bad ka jingai mynsiem lem jong phi.

Dei u Phadar Joseph Cilia, S.D.B., uba la kynshoit ïa nga ban ym pynsepei ïa kane ka sap Blei ban thoh kot thoh sla. Lada ym don ma u, kane ka kot kan dang sah ha ka almari buh kot jong nga khlem pep. U Blei Un kyrkhu kyrdoh ïa phi. Nga sngewnguh ruh ïa u Bah A.B.M. Roy, Editor U Nongprat lynti, u Bah Bernard Pakma bad kiwei de ki lok ki jor kiba la ïa noh jynsur la u synñiang ha kaba pule, kaba ai jingmut bad ha kaba pashat lem ha nga ïa ki artikil bad ki kot kiba ïa dei. Khublei shibun ïa phi baroh.

Ka jingsngewnguh kaba kyrpang ka leit ruh sha i Pa bad i Mei kiba la pynbiang ïa ki jingdonkam

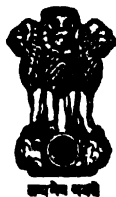
jong nga baroh da ka jingieid. Khlem ka jingkit-tyrpeng lem bad ka jingpynshlur jong ki ngan ym da long kumba nga long. Khublei ar'ti ar'jat ïa phi!

Nga pdiang sngewbha ïa kino kino ki jingai jing-mut na phi ki nongpule ban nang kham pynbiang shuh shuh ïa kiei kiei kiba duna.

K H U B L E I !

Paskal Malngiang
(U Nongthoh)

Kharmalki,
Shillong 793 001,
21 tarik, u 'Nailur 1985.

Shri E. K. Mawlong
Speaker
Meghalaya Legislative Assembly

July 24, 1984.

SHIKYNTIEN

Nga dap da ka jingsngewtynnad kaba khraw ban ïoh ban ai kane ka lamphrang shikyntien arkyntien halor kane ka kot ba la thoh da u Bah Pascal Malngiang shaphang ka 'Mother Teresa'. U Bah Pascal Malngiang u dei uwei na ki samla uba pyrshang ban long u nongthoh mynta bad kane ka jingpynmih jong u, ka long kawei na ki jingpyrshang kiba ngi dei ban ai ka jingkhublei bad ka jingïaroh.

Nga kynmaw ba ki don ki Riewniam kiba la pynmih bun ki kot bad ki don na ki kiba ngi pyndonkam mynta ha ki skul bad college ruh. Hynrei kine ki nongthoh riewniam kim don shuh bad ngi mynta. Ngi kynmaw kum ki jong u Rev. Fr. Elias, S.D.B., u Rev. Fr. Costa, S D.B., u Rev. Fr. Correngia, S.D.B., u Mons. E. Bars, S.D.B., u Rev. Fr. Dalzovo, S.D.B., u Rev. Fr. Bacchiarello, S.D.B., kiba la ïoh thiah ha u Trai.

Hadien jong kitei ki nongthoh ba nga la kdew haneng, ki samla kum u Bah Pascal ki la mih sha khmat ha kum kine ki kam ban thoh ei ei shaphang

ki riewkhraw jong ka Balang ne kiwei pat ki jingthoh ki ban long ka jingmyntoi ïa ki nongpule.

Ka Mother Teresa ka dei ka briew kaba la pawnam mynta ha kylleng ka Pyrthei. Ka la seng ïa kawei ka jingïasyllok ki Sistar kaba kyrteng 'Ki Missionary jong ka jingieid', bad mynta kine ki Sistar ki shakri ha kylleng ki bynta jong ka pyrthei, ym tang ha ki ri ba dang sahdien, hynrei ha ki ri sepngi ruh. Ki don ha Nongbah Rome kawei ka convent jong ki ruh.

Wat la ki paidbah kiba bun ki la tip ne sdang ban tip shaphang ki kam kiba khraw ba ka Mother Teresa ka la leh, hynrei bun pat kim pat tip lehse ïa ki snem jong ka jingïaleh jong ka marwei pyrshah ïa ki jingeh kiba bun bah. U Bah Pascal Malngiang u la leh ïa ka kam kaba khraw ha kaba pyrshang ban thoh ïa ka jingim jong ka Mother Teresa, ïa ki kam shlur jong ka ban sdang marwei ban ai jingïarap ïa kiba pang kiba shitom, ki duk ki rangli bad ki khlem ïing khlem sem ne khlem kur khlem jait jong ka nongbah Calcutta.

Ki riewkhuid kum ki jong u Don Bosco, u Cardinal Cardijn, u Brother de Foucald bad mynta pat ka Mother Teresa, ki la mih ban trei ïa ki kam paidbah bad ban shakri ïa la ki para briew kiba shem jynjar. Ha ka pyrthei kaba mynta, ngi shem ba ki sorbah ki mih ha kylleng bad ki khapngiah da ki briew kiba tuid ban buhai shnong na ki nongkyndong. Bad dei ha kum kine ki jaka bad sor ba ngi ïohi mynta ïa ki jingeh kiba har rukom kiba ki briew ki ïakynduh, naduh ka jingduk ka jingkyrduh, ka jingbym ïoh kam ïoh jam, ka jinghiar kyrdan ka longbriew manbriew

bad kiwei ki jingeh kiba teng teng itriem ban peit ne wat ban mutdur ruh. Bad dei ha kum kine ki khep jinglong briew ba ki bor jong ka jinglum ki kner ïa la ki tyrsim ban khñiot ïa ki mynsiem briew khamtam kito kiba la duh la ka jingkyrmen ha la ka jingim. Bad dei ha ki jaka kiba kum kine ba ngi donkam ïa ki nongtrei ki ban ïalam ïa ki briew ban im ha ka lynti kaba dei. Ka Mother Teresa ryngkat bad ki sistar jong ka, ki la shim ïa kane ka bynta ban ïarap bad pyntngen ïa kito kiba donkam ïa ka jinglehisynei.

Ka Mother Teresa ka la sdang ban phah ruh ïa ki sistar jong ka ban trei hapdeng jong ki khun u Hynñiew Trep jong ngi. Ngi la ïohi ïa ki kam lehisynei jong ka ïa ki bapang ñianglyngkut ha Nongpoh. Nga khmih lynti ba kane ka kot shaphang ka Mother Teresa kan ai mynsiem ïa ki ba bun bah ki briew, khamtam ïa ki samla ka ri jong ngi, bad kan long kum ka tyllong umpohliew na kaba kin kyrsoi ki um ba shngiam ka jinglehisynei bad ki kam babha ïa kito ki para briew kiba donkam ïa ki.

KHUBLEI

(E. K. MAWLONG)

"Ka India,
Ka long ka Ri jong nga,
Bad Nga,
Nga dei ka nong India."

– MOTHER TERESA.

1.

NA SHILIANG DURIAW

"Khyndiat taïew mynshuwa," la ong ka Mother Teresa, "Nga la ïohsngew ba don kawei ka ïing ka sem ha nongbah Calcutta kaba khlem ïoh jingbam da ki sngi. Nga la rah u khaw khyndiat bad nga la leit beit-beit sha kata ka ïing, ka ïing ka babun paid. Katba nga dang don hangta, kata ka kmie ka la sam ïa uta u khaw ha ki ar bynta, kumta hi ka la leit sha kawei pat ka ïing kaba don markhap, kaba long musulman. Haba ka la wanphai nga la kylli ïa ka 'Balei phi la leh kumto ïa uto u khaw uba nga la wanrah ?' Ka la peit shaiñ ïa ki khmat jong nga bad ka la ong : 'Ma ki ruh ki thngan. Ma ki ruh ki khlem bam eiei.' Ka la tip ba ki ruh ki khlem bam khlem dih da bun sngi; bad shuwa ba kan shet kan tiew na ka bynta ki khun la jong, shuwa ba kan sdang leh eiei, ka la pyrkhat shuwa shaphang ki paramarjan jong ka. Kane ka long ka jingieid kaba im. Na ka bynta jong ka hi shi-met ym shym don jingpher la kita ki briew ki long ki Musulman, ma ka pat ka Hindu, bad la ai ia uta u

khaw da ka sistar kaba long Kristan. Ka la tip ba kito ki briew ki da-donkam eh ïa ka jingieid jong ka bad ba ki long ki paramarjan jong ka".

Kane ka briew kaba aibam-aidih ïa ki baduk-ki bakyrduh kaba lum kaba lang ïa ki bapang bashitom, kaba tah dawai ïa ki nongpang ñianglyngkut, kaba ai jingkyrmen ïa ki tymmen ki kro bad kiba ha tmier ka jingïap; ka briew kaba long da shisha kum ka Kmie ïa ki million ngut ki nong India, la kha ha u 'Nailar 27 tarik, 1910, ha kawei ka nongrit ha Yugoslavia ba kyrteng ka Skopje. Hadien khyndiat sngi la ai baptisma bad jer kyrteng ïa ka Agnes Gonxha Boyaxhiu.

Ki kmie ki kpa jong ka Agnes ki la long tang ki nongrep, hynrei ki la sad ki la khyllong ïa ka skum kaba iphuh-iphieng bad kaba kmen. Ka Mother Teresa ka ju ïai pyrta kumne :

"Ka ïing ka sem jong nga ka la long ka basuk bad kaba kmen bha", bad ha ki snem kiba bud ka da kyntu jur ïa la ki nongïatrei-lang da kine ki kyntien :

"Nga angnud da shisha ba maphi ki Nongïatrei lang jong nga, phin saiñdur ïa la ka jong ka ïing ka sem ha ka nongrim ka Ïing Bakhuid ha Nasaret, ha kaba ka jingsuk, ka jingieid, ka jingkmen bad ka jingphuh samrkhie ki synshar. Phi long ki nongïatrei lang jong u Jisu bad ha kaba long ki nongïatrei lang jong U, phi ktah ia U, phi ieid ïa U ha ki ba ha ïing ha sem jong phi; namar ka jingieid ka dei ban sdang nyngkong-nyngshap na la ïing. Phi don ïa ka kamram ban ieid, hynrei kane ka dei ban sdang na ki Ïing ki sem jong phi hi. Phi dei ban don por nyngkong-nyngshap na ka bynta ki la jong shuwa, hadien nangta sa ïa

kiwei pat. Pynlong ïa ka ïing ka sem jong phi ka pdeng jong ka jingsngewlem bad ka jingïamap kylliang kaba khlem kut. To ïa long ki basbun bad ki basngewsynei. Wat shah ïa uno uno ne kano kano ka briew ba kin wan sha phi bad kin mih noh na ki ïing jong phi khlem da long kiba kham bha bad kiba kham kmen. To ngin ïa sdang, haba kumta, ha ka jaka kaba ngi don, bad ki briew kiba ïa jan eh, nangta ngin sa lah ban pynphriang ïa ka kylleng."

Haduh ba kan da dap 12 snem ka rta, ka Agnes ka la im kum kiwei pat ki para khynnah ha kata ka nongkyndong Skopje. Ki kmie ki kpa jong ka ki la phah ïa ka sha ka skul shnong sorkar, naba ym shym don skul niam hajan hangta. Tangba, wat la kam shym la ïohlad ban leit sha ki skul niam, pynban kam shym la duh noh ïa ki jinghikai shaphang ka Niam bad ki akor ki burom kiba ïa dei bad ka khynnah kaba long Kristan. Ka Agnes ka la long ka khynnah kaba skhem jingmut haduh katta katta, haduh ba ka la pyrto ieid hadien :

"Nga kloi ban aiti noh wat ïa la ka jingim, hynrei ym dei ïa ka jingngeit jong nga."

Ka Agnes ka la long ruh ka Riewdkhot jong ka Seng Sodaliti ha ka Parish jong ka. Katba ka dang long ka riewdkhot bashitrhem jong kane ka seng, u Phadar Rangbah u la ju pyllait por khnang khnang ban kren ha ki shaphang ka jingkhot u Blei, ka jing-aiti-mon jong u Jisu ïalade ban shakri ïa ki baduk, bad kumta ter ter... Kine ki symboh jingpyrkhat ki la rung jylliew bha sha ka dohnud bad ki jingmut jingpyrkhat jong kane ka khynnah bad u symbai ban

long Mishonari u la sdang ban speh lung ha ka suki pa suki.

Dei ha u Nohprah 30 tarik 1925, ba khyndiat ngut ki Phadar Jesuit (Kynnoh Jeswit) kiba na ka shnong jong ka ki la mih ban wan sha Calcutta. Uwei na ki u la dei ban leit sha Kurseong ha Darjeeling. Kine ki Mishonari ki ju thoh bun tylli ki shithi sha la ka jong ka parish ban batai shaphang ki kam ki jam ba ki dang trei ha Bengal. U Phadar Rangbah jong ka Skopje u ju smat ban pule ïa kine ki shithi ha la ki jong ki briew, khamtam eh ha ki samla samhoi, khnang ban pynrung jylliew ha ki ïa ka mynsiem ban ieid ïa ki mishon.

Haba ka Agnes ka la dap 12 snem ka rta, ka la ïohlad ban ïakynduh bad uwei na kine ki Mishonari kiba ju smat thoh shithi bha. Ka Agnes ka la sngap dngong ïa ka jingïathuh jong u shaphang ka trei ka ktah jong ki ha India. Ka Agnes ka la sngewshoh jingmut eh da ki kyntien pynkut jong u : "Man la u briew ha ka jingim, u dei ban bud ïa la ka jong ka lynti."

"Bud ïa la ka jong ka Lynti !" kane ka kyntien ïawai ka la ktah shibun eh ïa ka. Kumta, ka la puson bad duwai bad ka la sngew ba u Blei u da kwah eh ïa ka ban tyrwa ïa la ka jingim na ka bynta ka Ri India baïar. Ka Agnes ka la pan jingmut de na la ki jong ki bahalor ban long ka Mishonari ha India. Kumta kine ki Phádar kiba ïohi ïa ka kti jong u Blei ki la pynpaw ïa la ki jong ki nia, ba ka jingim ha ki Ri Mishon kam long kaei kaei kaba dap tang da ki jingsuk ki jingkmen. Haba ka Agnes ka la pynpaw ïa la ka mon bashynrang, ki la ïarap ïa ka ban rung ha

ka jingïasyllok ki Sistar Loreto kiba don ruh ïa ka Konben ha Calcutta.

Haba ka la dap 18 snem ka rta, da ka jingsngew-kmen kaba khraw, la pdiang ïa ka Agnes kum ka khynnah Nongpyrshang ha ka ïingkmie ki Sistar Loreto ha Rathfarnham, hajan Dublin (Ireland). Na ka bynta jong ka shimet ka la long ruh kaba pait mynsiem ban iehnoh ïa la ka jong ka shnong bad ka rympei ïing. Hynrei ka la skhem ha la ka jong ka jingmut jingpyrkhat. Haba pyrkhat shaphang kito ki sngi ka la ong :

"Hapdeng 12 bad 18 snem ka rta, nga khlem kwah ban leit long sistar. Ka ïing ka sem jong nga ka la long kaba suk–kaba kmen bha. Hynrei haba nga la dap 18 snem ka rta, nga la raikut ban iehnoh ïa ka ïing ka sem jong nga ba ngan leit long sistar. Naduh kata haduh mynta kumne hi, la palat sawphew snem ngam ju artatien, wat shikhyllip-mat ruh ba nga la leh ïa ka badei. Ka dei ka mon jong u Blei, ka long ka jingieid jong U."

Ha Rathfarnham, ka Agnes ka la sah shisnem, ha kaba ka la khreh ïa ka ktien phareng bad ka la ïoh ruh ïa ki jinghikai shaphang ki aiñ bad ki rul jong ka Jingïasyllok ha kaba ka da mut ban aiti kyntang ïalade.

Ha u 'Naiwieng 29 tarik 1928, la pdiang ïa ka sha kane ka jingïasyllok, bad hadien kata la phah ïa ka sha India ban sah ar snem kum ka nobis, ban pynlut ïa la ka jong ka por ha ka jingduwai, ka jingpuson bad ka jingpynkhreh ïalade. Hangne ka la ïoh por ban kjit ïa ki aiñ bad ban sngewthuh ruh shai kdar ïa ka mynsiem jong ka jingïasyllok.

Ka Agnes, ka la shim ïa ka jingsmai ban im duk, ban im sotti, bad ban im kohnguh ha u snem 1931. Dei ha kane ka por ba ka la shim kyrteng thymmai ruh ïalade. Ym dei shuh Agnes, hynrei Teresa – ka dak ka shin bapaw ba ka jingim thymmai kan sdang ha ka.

Ka la teh ïalade da kine ki jingsmai na ka bynta shisnem, bad ka la dei ban pynthymmai pat ïa kane ka soskular man la u snem haduh u snem 1937 ha kaba ka la smai ban rakhe hok ïa katei ka juban lak shi jingim.

Mar ïa dep kane ka jingsmai kaba khatduh, la phah ïa ka sha ka High School Loreto kaba don ha Entally (Calcutta). Hangne ka la hikai Histori bad Geography palat arphew snem. Hadien ka la long ruh ka Headmistress ha kane ka juh hi ka skul.

Ha Entally, ka Mother Teresa ka la pawnam bha kum ka nongpynïaid kaba tbit bad ka nonghikai kaba kynsai. Ki khynnah skul baroh ki la ieid thep mynsiem ïa ka. Ha Entally, ka la seng ïa ka jingïa-syllok Sodality hapdeng ki khynnah Bengali kumba ju don ha ka shnong jong ka. Da ka jingïarap lem jong u Phadar Henry ki la leit jngoh ïa ki Aspata, bad ïa ki slum – ban sam ïa ka jingieid jong u Krist ha ki.

Nga long kum
u LET
ha kti u Blei.

– MOTHER TERESA.

2.

U BLEI U KDEW LYNTI

Ka Mother Teresa bad ka Seng Missionary of Charity kin ïai kynmaw sngewieid borabor ïa ka 10 tarik u 'Nailur 1946, kum "Ka Sngi ka Jingpyrsad Mynsiem" bad kum "Ka Sngi ka Jingkut Jingmut", namarba dei ha kane ka sngi ba ka la ïoh ïa ka Jingkhot bakyrpang na u Blei. Ka la shemphang halade shimet hi ba ka jingsuk ka jingshngaiñ ha ka konben ha Entally ka la long kaba pyrshah ïa ka jingthrang jong ka ban wan sha India.

Ma ka hi ka la ong : "Ka la long ha ka 10 tarik u 'Nailur 1946, ha ka rel kaba la kit ïa nga sha Darjeeling, ha ki sharing lum Himalaya, ba nga la ïohsngew ia ka jingkhot jong u Blei. Ka Khubor ka la long kaba shai : Nga dei ban iehnoh ïa ka konben bad ban ïarap ïa ki baduk katba nga dang don hapdeng jong ki. Ka la long ka Hukum ! Nga tip ba nga dei ban leh aïu, hynrei ngam tip pat da kumno ngan poi shata."

Ka Mother Teresa ka la sngewthuh shai ba u Blei u kwah ïa ka "Ban shakri ïa U hapdeng kiba duk tam

na ki baduk baroh"; kiba shah iehbeiñ, ki baduk, ki ba im ha ki slum bad ki briew ki bym don ïing don sem. U Jisu u la dawot ïa ka ban bud ïa U sha ka jingduk kaba shisha kumba im ki million ngut ki riewduk jong ka Ri.

Ka la pynshai ïa ka jingsngew jong ka kumne:

"Ka India ka donkam ki Teknishian, ki saïantis, ki Ekonomis, ki doktor bad ki briew kiba phikir ïa ka jingkoit jingkhiah khnang ba ka Ri kan kiew irat shaneng. Ka Ri ka donkam ki saiñdur, bad ka donkam eh ïa ki jingbahkhlieh-lang ha ka trei ka ktah. Hynrei haduh katno por ki briew ki dang dei ban ap khnang ba kine ki saiñdur baroh kin pynpaw ïa u soh? Ngim tip! Ha ka juh ka por ki briew ki dei ban im, ki dei ban ïohbam ïohdih, ki dei ban ïoh ïa ki jingsumar, ki jaiñ ki nep ban phong. Ka phang jingtrei jong ngi, ka dei na ka bynta ka India kaba mynta. Katba kane ka rukom jinglong jong ka Ri ka dang sah, ka jingtrei jong ngi ruh kan dang long kabá myntoi bad kaba donkam."

Da ka jingshynrang mynsiem bad da kaba shaniah tylli tyllan ha u Blei, ka la raikut ban sympa sha ki thwei jingim bathymmai.

Mar ïa poi sha la ka konben, ka la ïathuh ha ki bahalor ïa la ka jong ka jingangnud. Da ka jingïarap bad ka jingkitkhlieh jong u Archbishop Perier jong ka Calcutta, ka la ïoh ïa ka jingbit bakyrpang na Rome ban iehnoh ïa la ka konben bad ban sdang ïa ka jingtrei bathymmai jong ka. Ki Bahalor jong ka ha ka jingïasyllok Loreto ki la sngew ba ka jingleit noh jong ka Mother Teresa ka long ka jingduh kaba khraw, hynrei ki khlem khanglad-khang lynti ïa ka.

Pynban, ka la ïoh ïa kine ki kyntien na ka bahalor duh jong ka Seng jong ka, haba ka la tip ïa kane ka jingthmu bariewblei jong ka :

"Lada kane ka long ka mon jong u Blei, ngam lah ban khanglad hynrei nga aibor ïa phi ban shu jam beit shaphrang ha kaei kaba phi thmu. Borabor kynmaw ba phin ym duh noh ïa ka jingieid bad ka jingñiew burom jong ngi ïa phi. Lada shisien ka sngi, namar kino kino ki daw, phi pyrkhat ban wan phai biang, ngin pdiang sngewbha ïa phi sa shisien pat kum ka para jong ngi."

U Archbishop Perier u la thoh sha u Kpa Bakhuid kumba teh ka Aiñ Balang ha u Rymphang 2 tarik, 1948, kata ka la long kumba ar snem hadien ba ka Mother Teresa ka la pynpaw ha u ïa la ka jong ka jingangnud. U Pope Pius XII u la jubab ïa kane ka shithi jong u Archbishop Perier ha u Ïaïong 12 tarik, U da aibor ïa ka Mother Teresa ban mih noh na ka jingïasyllok ki sistar Loreto, khlem da weng noh ïa ki jingsmai ba ka la khlei ban im duk, ban im sotti bad ban im-kohnguh shi jingim. "Khnang ba kan lah", la pynshai ka shithi u Pope, "ban aiti lut ïalade ha kaba shakri ïa ki baduk bad kiba donkam, bad ban lum sawdong jong ka ïa ki lok ki jor kiba mon ban ïa trei lang ïa ka juh ka jait jingtrei." U Kpa bakhuid u da buh ïa ka hapoh ka jingpynïaid jong U Archbishop ka Calcutta.

Ka Mother Teresa ka la khot ïa kane : "Ka Jingkhot jong u Blei halor kawei pat ka jingkhot."

Ha u 'Nailar 9 tarik 1948, ka Mother Teresa ka la mih noh na kane ka konben kaba dap da ka jingsuk bad ka jingshngaiñ suda.

"Ban mih noh na Loreto, ka la long ka jinglen ïalade kaba khraw tam ha ka jingim jong nga. Ka la long kaba kham eh shuh shuh ban ïa kaba iehnoh ïa ka ïing ka sem ne ka ri jong nga ban rung ha kane ka jingsyllok riewniam. Ka Loreto ka long ka bneng na ka bynta jong nga. Ha Loreto nga la ïoh ïa ki jinghikai mynsiem kiba paka; Nga la long ka riewniam ha kane ka seng. Nga la aiti Kyntang ïalade ha u Jisu ha kane ka jingïasyllok. Nga la sngewtynnat bha ïa ka kam jong nga ban hikai ïa ki khynnah".

Ka Mother Teresa ka la loit noh ïa ki jaiñ sistar kiba dei jong ka Loreto, ka la mon ban shu phong da ka sari kaba lieh kaba don da u hem uba blue. Ka la iehnoh ïa ki juti baremdor bad ka la phong da ki slipar sandal, bad ka la deng ïa u diengphna ha ka tyrpeng kadiang. Ha pla pat ka la rah pisa tang kat ban dap ban sdang ïa ka jingtrei jong ka. "Ka la long kaba kham eh shuh shuh", ka la ong, "ban ïa kaba iehnoh ïa ka ïing ka sem jong nga haba nga la rung sha konben. Hooid, haba nga la mih noh na konben nga khlem shu phet noh jyndat ban ïoh ïa ka jingim kaba kham laitluid."

Ka la iehnoh ïa ka jingshngaiñ jong ka konben, ka jingieid-jingthoiñ, ki jingïarap ba tei mynsiem, bad ka la bret ïalade da ka jingngeit kaba skhem, khlem kylli-khlem tohkit, khlem tip khlem bna ha ki ksangkti bakhlaiñ bor jong u Blei uba la pasiaw ha ka.

U Phadar E. Le Joly, S.J. U long uwei na kito ki lyngdoh kiba ka Mother Teresa ka ju plie ïa ki khulpi ka dohnud jong ka. Une u lyngdoh u long ruh u Nongsharai bad u nongkynpham mynsiem ïa ki sistar

jong ka. 'Marwei ha surok', la ong Ka Mother Teresa ha u E. Le Joly, 'Khlem ïing khlem sem, khlem lok khlem jor, khlem nongïarap khlem nongsynran, khlem pisa khlem pilaiñ, khlem kam khlem jam, khlem don jingkular, khlem boina, ka la shu duwai phirat marwei "Ko Blei jong nga, ha Me, bad tang ha Me, Nga shaniah tylli ha ka jingkhot bad ka jingpyrsad mynsiem jong Me. Wat shah ïa nga ba ngan shu pulom ei."

Ka kyrdon kaba nyngkong ba ka Mother Teresa ka la shim ka long ban leit pyntbit shuwa ïalade ha ki phang kiba ïadei bad ka jingkoit jingkhiah, khnang ba kan lah ban ïarap ïa ki bapang bashitom kiba bun kynrei ha ki slum. Kumta ka la leit sha Patna (Bihar) sha ka Holy Family Hospital ba la pynïaid da ki sistar ba la khot Medical Missionary sisters. Ka la shong la sah bad ki 4 bnai. Nangne ka la ïoh ïa ki jinghikai ha ki phang babun, kiba lah ban ïarap bad kyrshan ïa ka jingtrei jong ka.

Ha ka sngi Peitngor Kristmas' 1948, ka Mother Teresa ka la leit phai biang sha Calcutta ban sdang ïa ka jingtrei na ka bynta ki baduk tam na ki baduk baroh, da kane ka jingraikut ba "Lada uno uno ne kano kano ka briew ki sngew ba u Blei u kwah ïa u ne ïa ka ban pynkylla ïa ka jinglong ka imlang-sahlang, kata ka dei ka kam tang hapdeng u Blei bad uta u briew shimet. Baroh ki don ïa ka deiti ban shakri ïa u Blei ha ki lynti kiba U Blei u khot ïa ki. Nga hi shimet nga sngew ba U khot ïa nga ban ïarap ïa ka longbriew bashimet, ban ieid ïa u briew uwei pa uwei, ym ban pynbunkam ïalade da kaba shahteh-shahkhum ha ki ïing skul."

Haba ka Mother Teresa ka la sdang ïa kane ka kam, ka la don tang san tyngka ha pla.

Mar shu ïa ïuh kjat ha Calcutta ka la sdang ban leit jngoh ïa ki slum ha Teljala bad Motijhil, bad shen ka la plie ïa ka skul ha Motijhil ha ka 21 tarik, u Nohprah 1948, na ka bynta ki khynnah baduk bym don lad.

"Katba nga dang ïaid najan ki slum ka Motijhil, kawei na ki slum kiba shyrkhei duh, ha kaba ngi don katto katnc ngut ki katholik," la ïathuh u Phadar Henry, 'Nga la ïohsngew ïa ka sur kaba kynnoh-sa-kynnoh ïa ki dak alphabet Bengali banyngkong. Nga la jngoh tuh shapoh bad nga la ïohi aiu ? Ka Mother Teresa ka ba dang hikai ïa ki khyndiat ngut ki khyn-nah rit. Ym don shuki, ym don miej, ym don black-board, ym don shok Da u dieng ka la pruid ïa ki dak ha madan. Hadien kata pat ka la leit jngoh ïa ki ïing ki sem, ki baduk bashitom, ki tymmen ki kro bad ki khunlung ki khynnah kiba don ha kata ka slum.'

Ha ka por miet ka la leit sah ha St. Joseph's Home jong ki Sisters of the poor kiba trei na ka bynta ki tymmen ki kro, bad ki bym don ïing don sem shuh.

Ym slem hadien ka la leit shong wai noh ha ïing jong uwei u ophisar Katholik uba kyrteng u Michael Gomes khnang ban pynsuk ïa ka leit ka wan jong ka.

Ar bnai ka Mother Teresa ka la trei marwei bad suki suki haba ka la ïohmad ia ki jingeh ka jingsngew marwei, ka jingïar ka trei ka ktah, ka jinglong ba jngut ka imlang-sahlang ka la sngew dumbuit hi thlim. Haba pyrkhat shaphang kito ki sngi ka ju ong:

"Nga ju don ka jingsngew ba katno ka long kaba khia ka jingduk jong ki. Katba nga dang wad ïing, nga ju ïaid khlem tip shano ngan poi, haduh ba ki kti bad ki kjat jong nga ki sdang ban lwaid da ka jing-

thait-jingjrem. Nga la shu pyrkhat ha lade katno ki dohnud bad ki met jong kito kiba wad ïing, wad jingbam, ne wad jingkoit jingkhiah ki pang da ka jingsngewsih. Ka jingkynmaw ïa ka Loreto ka ju long bunsien ka jingpynshoi ïa ka mynsiem jong nga. Nga la bthat noh ïalade na kane ka jingdukha mynsiem da ka jingduwai kaba mih naduh ki krem bajylliew ka mynsiem jong nga : "Ko Blei jong nga, Nga la jied mon sngewbha namar nga ieid ïa Me. Nga thrang ban ïaineh skhem ha kane ka jingraikut jong nga bad ban leh tang ïa ka mon jong Me. Aibor ïa nga mynta ha kane ka khyllipmat".

Khyndiat sngi hadien, ha u bnai Lber 1949, ka Mother Teresa da ka jingsngewkmen ka bym lah ong shuh ka la pdiang sngewbha ïa kawei ka khynnah skul jong ka, ka Subhasini Das sha ka kynhun jong ka. Kane ka la long ka dak banyngkong ba u Blei u da, u peit ieid bad u kyrkhu kyrdoh ïa kane ka jingtrei jong ka.

"Kan long ka jingim kaba eh; Hato phi long kaba la khreh ?" la kylli ka Mother.

"Nga tip ba ka long ka jingim kaba eh; Nga long kaba la khreh !" La jubab shlur kane ka theilud.

Da ka jingsngewhun mynsiem bad ka jingsngewnguh ïa u Blei, ka Mother Teresa ka la duwai :

"Ko Jisu baieid, Me long da shisha u babha. Me la phah ïa ki ! Me hi keiñ, to bat ïa la ka kular — Ko Jisu baieid, khublei shibun na ka bynta ka jingbha jong Me."

Ka Subhasini Das ka la shim kyrteng thymmai da ka kyrteng baptisma jong ka Mother. Mynta la khot ïa Ka Ka Sister Agnes.

Suki jai ka kynhun jong ki ka la sdang ban pait-pnat-paitshang. Haba kren shaphang ki samla kiba kloi ban aiti lut ïalade na ka bynta ki baduk, ka Mother Teresa da ka jingkmen bad da ka jingkyrmen kaba skhem ka la ong :

"Ki khynnah samla, ki kwah ka jingim ban duwai, ka jingim duk, ka jingim sngewrit, ha kaba bud dien ïa u Jisu ! Hato kane kam long kaba phylla ? Ba ka wan jia ha ka por ba kiwei pat ki ujor ba don ka jingduna ha kaba bud ïa ka jingkhot u Blei bad ki ong ba ki samla ka mynta kim long kiba la khreh ban im sngewrit, ban im duk, bad ban kohnguh. Nga hi ngam shem eiei kiba kum kita. Kyntu ïa ki ban leh ia kaei kaei kaba kham eh na ka bynta u Jisu, kin jam shaphrang da ka jingshlur."

"U Tagore u la thoh :
'Hangta ki kjat jong Me
ki jahthait,
Ha ka jaka ba im
Ki baduk tam,
Ki bapoh tam
bad ki ba la jah !'
Dei hangta ba phin shem
ïa ka Mother Teresa."

—INDIRA GANDHI

3.

KA DAW KA JINGIEID

"Ha kaba jied ïa ka jingtrei jong ngi", la ong ka Mother Teresa "Ngim don ïa kano kano ka saiñdur ne ka jingmut ba la ruid dak lypa. Ngi la sdang ïa ka jingtrei jong ngi katkum ka jingdonkam kaba mih. U Blei U la pyni ha ngi ïa kaei kaba ngi dei ban leh."

Haba kylli ïa ka shaphang ka jingtrei jong ka, bunsien ruh khlem da pyrkhat ka ju mlien ban ong :

"Nga la sngew thikna nangta bad nga dang ïai sngew thikna ruh ba u dei u Blei, ym dei manga kaba leh ïa kane ka kam. Ngam shym la don ka jingsheptieng naduh kaba sdang. Nga la tip skhem ba lada ka dei ka jingtrei jong nga kan ïap lang bad nga. Nga la tip ba ka dei ka jingtrei jong U bad ba ka dei ka kam jong U, kumta kan ïai im bad ïai sei shibun ki soh."

Kumta da kaba shaniah ha u Blei ka la lah ban leh bun ki kam kiba ka pyrthei da ka spah ka phew jong ka, da ki stad pyrkhat jong ka kam lah ban ïa kob. Kine harum ki long ki kam kiba ka la sdang bad ka la leh :

KI SKUL

Naduh ki por ba ka Mother Teresa ka dang don tang marwei hi, ka la sdang ïa i skul rit ha ka slum ha Motijhil na ka bynta ki khun jong ki nongsar surok, ki nongtrei rel, ki khun baduk, bym don lad don lynti. Haba sdang, la don tang san ngut ki khyn-nah skul bad hadien khyndiat por ka la nangïar bad nangroi shuh shuh.

"Nga hikai ïa ki", ka la ong, "ïa ki dak alphabet bad ruh kumno ban sait bad ban sad ïa u shñiuh. Nga ai ïa ki shi dak ka sabon kum ka prais na ka bynta kito kiba wan tista, kiba shahshkor bad kiba pyrshang ban leh khuid. Nangta ki ïoh dud ruh ha ka por shiteng sngi."

Haba pyrkhat shaphang kito ki sngi da ka jing-phuhsamrkhie ka ju pyrto ieid :

"Ïa kito kiba jakhlia, nga ju sait pynkhuid ïa ki ha ki top kiba don hangta. Nga ju hikai niam hadien ba nga la hikai ïa ki shaphang ka jingkhuid – ka jing-suba. Nga ju pyndonkam ïa ka madan kum ka black-board. Hadien ka suh ka thaiñ ngi ju leit jngoh ïa ki bapang kiba shitom."

Da kane ka rukom ka la pyrshang ban kyntiew ïa ki baduk, ban pynsngew ba ki long kiba kordor bad kiba don ïa ka maiñ longbriew ha khmat ka pyrthei.

Ha u snem 1967, 17 tarik u 'Naiwieng, ka la plie ïa kawei ka skul miet ha ka ktien Bengali na ka bynta kito baroh ki bym don lad, ki ba hap leit wad jakpoh ha ka por mynsngi. Ïa kane ka skul la khot ka Protima Sen School. Ha u snem 1968 pat ka la plie sa kawei ka skul miet ha ka ktien Phareng ha ka nongbah Calcutta hi da ka juh ka jingthmu.

KA NIRMAL HRIDAY

Ha kawei ka sngi, hajan ka Nilratan Sarkar Hospital, ka Mother Teresa ka la ïohi ïa uwei u briew uba thiah harud surok. Ka la lyngngoh ban tip ba ka aspata kam shym la paiñ ïa u hangta. Ka la leit sha ki dukan die dawai bamarjan, bad kat ba kan da wan phai, uta u briew u lah da dkut mynsiem. Ka Mother Teresa khlem da buhrieh ïa la ka jong ka jingsngew ka la ong : "Ki sumar ïa ki ksew bad ki miaw palat ban ïa ki parabriew." Nangta ka la leit sha u Komishoner ki pulit ban ujor pyrshah ïa kane ka jinglehsat ïa ki mynsiem briew. Dei kane ka jingshlur jong ka kaba la plie suki suki ïa ki irmat jong ka sorkar ban phikir bad ban bniah ïa ka jingim briew.

Kum kine ki jingjia kim shym long kiba jia shisien lano. Hynrei, jan man ka sngi ki baduk ki shu ïap namar bym don ba pyrwa.

Ha kawei ka sngi ha u snem 1952, katba ka Mother Teresa ka dang ïaid lyngba ki surok ka nongbah kumba ka ju leh, ka la lyngngoh hi ngaiñ ban lap ïa kawei ka briew kaba thiah hapoh ka jaka theh jakhlia harud surok, kaba la shah shrut shiteng ha ki khnai bad ba la sop da ki dkhiew shirynïeng.

La i thik kum kawei ka met ïap. Ka Mother ka la ïohsngew ïa ka jingud ïamrem jong kata ka briew : "Wow ! Balei kumne ïa nga", ka la jaw ummat duh mynsiem "da u khun jong nga un wan bret beiñ ïa nga shane."

Ka Mother ka la shim bad rah ïa ka sha ka aspata, hynrei ym shym don ba paiñ jaka ïa kane ka rangli. Da ka jingïaiban jong ka, khatduh-khatwai ki la pdiang. Tangba ym slem ba kata ka longkmie ka la khlad noh.

Ka Mother ka la mih noh na kata ka aspata da ka jingsngewkhia mynsiem bad ka la leit beit sha ka ophis jong ka Munisipal ban kyrpad ïa ki ban ai ïa ka wat tang shi kamra ruh ban sumar ïa kito kiba wat ka aspata ruh ka khñium ban shim. Ki bapli ki bym don tnum ban rieh kin leit shano ?

Khatduh khatwai ki la ai ha ka ïa kawei ka krung jong ka Darmashalah (ka jaka shongthait jong ki pilkrim hindu) kaba don marsyndah bad ka Tempel jong ka blei Kali. Ka Mother ka la ai kyrteng ïa kata ka ïing "NIRMAL HRIDAY" kaba mut "ka Dohnud batlem."

"Nga la sngew kmen haduh katta katta ban ïoh ïa kane ka jaka namar ki daw kiba bun, khamtam eh ban tip ba ka long ka pdeng jong ka nguh ka dem bad ka mane blei jong ki Hindu."

Shen kane ka ïing ka la dap smam da ki badukbatoi kiba don ha tmier ka jingïap. Hangne ha Nirmal Hriday don 60 jynthiah na ka bynta ki shynrang bad 60 jynthiah na ka bynta ki kynthei. Naduh kata haduh mynta da ki hajar ki la rung hangta bad bun ruh kiba la ïap noh hangta da ka burom ka hormot, bad ka kyrdan longbriew kaba paka.

KI JINGEH

Katba ki kam babha jong ka ki nangïaid shaphrang, ka Mother ka la ïa tyngkhuh ruh bad bun ki jingeh. Nyngkong nyngshap na ki sadhu jong ka Temple kiba ïa don baroh lang kumba 400 ngut eiei. Ki la ong ba ka Mother Teresa ka la wan ban pynkylla niam ïa ki Hindu baroh, ka da shlan ban sdang ïa kata ka kam na ka jaka pdeng jong ka jingngeit jong ki.

Ki sadhu ki la leh katlah katïai ban ïoh weng noh ïa ka nangta da ka bor ne wat da kaba pynïap noh ruh ïa ka bad ïa ka jingtrei jong ka lada donkam. Haba ka la ïohsngew ba ym dei tang ma ka hynrei ki bapang bashitom ruh ki don ha ka jingsyier ka jingma kaba khraw, ka la leit ïakynduh ïa u Sadhu rangbah bad ka la ong :

"Lada phi kwah, phi lah ban pynïap noh ïa nga hangne mynta mynta, hynrei wat lehsniew eiei ïa kine baroh kiba don ha tmier ka jingïap."

"Ha kawei ka step," ka la ïathuh da kaba phuhsamrkhie, "Katba ngi dang pynsum pynsait ïa ki nongpang uwei u sadhu na tempel u la rung. U la dem lyngngon hakhmat jong nga, u la ktah ïa ki kjat jong nga da ki kti jong u bad u la pyndei ha la ka jong ka khlieh. Nangta u la ïeng bad u la ong 'La laiphew snem mynta ba nga la shakri ïa ka blei Kali ha kane ka tempel jong ka. Mynta, kane ka 'Lei Kmie ka ïeng hakhmat jong nga ha ka dur briew. Ka long ka bok jong nga mynta ka sngi ban ïoh nguh ïoh dem ïa kane ka kmie kaba don hakhmat jong nga.'

"Naduh kata ka sngi," ka la nang bteng, "ngi la ïa long paralok. Bad ka jingïalong lok jong ngi ka la

nang skhem shuh shuh haba uwei na ki sadhu u la ïoh ïa ka jingpang T.B.; Ym don aspata ki ban pdiang ïa u. Ngi pat ngi la leh kat kaba ngi lah ei ban pynkoit ïa u."

"Ki lok jong u ki la ju wan jngoh ïa u. Dangsdang u nongpang u la ju kren beiñ blei namar ka jingsngew dukha mynsiem jong u. Hynrei kane ka khlem pynlong ïa ngi ban jngai na u. Suki suki U la sdang ban kylla, haduh ba u la kloi ban pan jingkyrkhu na ngi shuwa ba un dkut mynsiem ha ka jingjaijai."

"Ki lok jong u ki khlem peiphang eiei shaphang kaei kaba la jia. Hynrei naduh kata ka khyllipmat ki la kham ïa jan bad kham sngewieid ïa ngi, ki da kloi ban ïarap lem ha ki jingdonkam jong ngi."

Ka jingeh kaba ar ka la mih na ka liang jong ka Munisipal kaba la pyrshah ïa Ka, ba ka la seng ïa ka ïing jong ka ha ka jaka ba la kyntang jong ki Hindu. Hynrei kane ka la shu ïaid lyngba kum ka lyer kaba shu wan – shu leit.

Khyndiat ngut ki nongpynkhih pyrthei ki la pyrshang ban pynkhihwin pyrshah ïa ka. Hynrei shu pulom ei. Uwei na ki nongïalam haba u la wan jngoh da la ki jong ki khmat ïa ka Nirmal Hriday u la ong : "Nga kular ba ngan weng noh ïa kane ka briew (Ka Mother Teresa) nangne, bad khlem pep ngan sa bat ïa la ka jong ka kular. Hynrei, shahshkor bha ïa nga ! Ngan ym leh eiei ban weng noh ïa ka nangne lymda phi wan ïalam ïa ki kmie bad ki hynmen ki para kynthei jong phi ban leh ïa ka kam kaba kine ki sistar jong ka ki leh. Ha Tempel phi don ïa ka blei kaba la shu thaw da u maw, hynrei hangne phi ïohi ïa ka blei

kaba im." Da kane la kut ka ïania shaphang ka jingdon ka Mother Teresa ha Nirmal Hriday.

Ka Mother Teresa ka khlem don ïa kano kano ka jingsheptieng ne ka jingartatien, hynrei ka la ïohi ha kine kiei kiei ïa ka kti bakhlaiñ bor jong u Blei.

"Nga, ngam long eiei. Ma U, u long kiei kiei baroh. Nga ngam leh eiei dalade hi. Ma U u leh lut."

KA PREM DAN

Ha u snem 1975 pat, ka la plie sa kawei ka ïingthymmai kaba ka la ai kyrteng Prem Dan. Kane ka dei ka ïing na ka bynta kito ki briew kiba dang i don lad ban koit ban khiah biang. Hangne ka sumar ïa ki nongpang tat haduh ba kin da lah biang ban ïaid ban ieng bad ban leit trei leit ktah. Kumba ka ong:

"Ïa kito ki ba lah ban trei ban ktah ngi pyrshang ban shem jingtrei na ka bynta jong ki. Kiwei pat ngi pyrshang ban phah biang sha ki ïing jong ki khnang ba kin lah ban pynleit ïa ki sngi ba khatduh jong ki ha ka jingsuk bad ka jingkmen."

Ka Prem Dan ka long ruh kum ka kynja ïing na ka bynta kito baroh kibym don tnum ban shong rieh tngen.

KI SOH JONG KA JINGTREI SHITOM

"Ngi puson man la ka sngi shaphang ka jingïap. Ka long kaba sngewhun ban ïohi ba kine ki briew ki ïap da ka burom, ki phalang da ka jingkmen namarba ki tip ba kin leit phai biang sha Uta Uba pynlong pynman ïa ki bad uba da ieid eh ïa ki. Kito kiba don bunspah bunphew, kiba don ki mar ki mata bad ki

lak ki putit, ki bunkam ha kaba pyrkhat shaphang jong ki. Ki pyrkhat ba kaei kaba kongsan tam ka long ka spah pyrthei. Kata ka pynlong ïa ki ban sngew eh ban ieh noh ïa kiei kiei baroh. Katno ka khamsuk ïa ki baduk kiba laitluid, namarba ka jinglaitluid jong ki ka nang ailad ïa ki ban ieh noh ïa kane ka pyrthei da kaba suk."

Ka jingïap suk jong ki baduk-batoi, ki bashah ieh beiñ-ieh khoh, ka long kawei na ka daw ka jingkmen bakhlaiñ duh jong ka, kumba ka ong :

"Ka jingïap kam long eiei, ka dei tang ka lynti kaba suk tam bad kaba stet tam ban leit phai sha u Blei. Lada ngi lah tang ban shu ngeit, lada ngi lah tang ban shu pynsngewthuh ïa ki briew ba ngi wan na u Blei bad ngi dei ban leit phai biang sha U ! Man la uwei pa uwei u briew u tip ba ngi khlem thaw ïalade. Don Mano re, Uwei pat, Uba la ai jingim ïa ngi. Ban leit phai sha U, ka long ban leit phai sha la ïing."

Ka long kaba sngew myllung bad kaba sngewktah shibun ban ïohi ha ki khmat ba la jan lip rong ïa ka jingkmen bad ka jingphuhsamrkhie.

"Ha ki 21 snem," ka la ong, "nga la tam palat 28 hajar ngut ki briew na ki surok ka Calcutta. Bun napdeng jong ki ki la ïap, ka jingïap kaba ithiang. Kum uto uba ngi la tam na surok shuwa ba un ïap u ba la ong : 'Nga la im kum u mrad, hynrei ngan sa ïap kum u angel uba ïoh ïa ka jingieid bad ka jingsumar na ki sistar.'

"Nga la tam ruh sa kawei pat ka briew kaba dei ka long kmie ka bym shym la ïoh bam ïoh dih; hadien ba nga la pynsum pynsleh ïa ka, nga la buh hakhmat

jong ka shipliang ka ja. Ka la shu shong bad peit-sa-peit ïa kata ka pliang ja. Nangta nga la kren ïa ka ha ka ktien Bengali bad nga la khroh la kjor ïa ka ban bam. Hadien shiphang ka la ong ha nga : 'Ngam lah ngeit ba kane ka dei ka ja. La slem ba ngam ju ïohi ja.' Ka la bam ïa kata ka ja bad khyndiat por hadien ka la khlad noh."

Bunsien ka Mother Teresa bad ki nongtrei jong ka ki la ïohbor na ka mynsiem sngewnguh kumba la pyni haneng. Kaba kham ktah shuh shuh, ka la jia shisien ia uwei u nongkhrong uba ka Mother ka la tam na 'liew kharai. Haba pynsum pynsait ïa u, ka la shem ba la boi ksain lut ka met ka phad jong u. Ka doh jong u ka la sdang ban hap bad ban sma pyut. Ha ka jingtipbriew kaba shipor, Uta u nongkhrong u la kylli :

"Balei phi la leh haduh katne katne na ka bynta jong nga ?"

"Namarba nga ieid......" ka Mother Teresa ka la jubab.

Uta u briew da kaba phuhsamrkhie u la khapbrip ïa la ki khmat bad u la ïohthiah suk ha ki kti jong u Blei.

KI KHUNSWET

"Ngam sngew ïa hap jingmut," Ka Mother ka la ong, "bad ki briew kiba ong ba la bun than ki khunlung ha Ri India. U Blei u pyndap ïa ki syntiew bad ïa ki sim, bad ïa kiei kiei baroh kiba u la thaw. Bad kito ki khunlung rit ki long baroh ka jingim jong U. Ngim lah ban ong ba ki don bun ngut than."

Ha Calcutta hi man ka sngi ngi lah ban shem ïa ki khunswet, ki khunlung ba shu shah bret ha ki nala bad ki jaka theh ñiut, ne wat ha khmat ki ïingmane ruh.

Da ka jingsngew pangnud ka Mother ka la plie ïa ka SHISHU BHAWAN, ka ïing na ka bynta ki khunlung khynnah. "Ki nongpynkha Khunlung," Ka ju ong, "ki wanrah ïa ki sha ngi naba ki kmie ki taitkhun ïa ki. Ki aspata ruh ki phah ïa ki sha ngi. Ki kali Munisipal ruh ki wan kit ïa ki khunlung babun. Don ki por ba ki kmie jong ki ki shu wan bret ïa ki khunlung bapli ha ka shyngkup ïing jong ngi mynstep. Ngi pat ngi lum ngi lang ïa kine ki khunlung baroh. La wanrah ïa ki da kino kino ki lad ne namar kino kino ki daw; haduh mynta ngim pat ju kyntait ban pdiang wat ïa iwei ruh i khunlung." Teng teng ki kmie ki kpa ki da wanrah khnang ïa ki khunlung namarba ki long kiba anna. Hynrei bun na ki khynnah ha Shishu Bhawan ki long tang ki khun pongka, ki khun kliar, ki khun ba ki samla ki ïoh shabar ka jingkyntiew kurim, ki bym kwah ban pynpaw pyrthei ïa la ka lanot ha ka sngewbha.

Ka Mother Teresa ka ñiewkor-ñiew burom shibun eh ïa ka jingim briew, ka jingim kaba sdang naduh ka kpoh jong ka kmie haduh ka khyllipmat bakhatduh jong ka jinglong tymmen.

"U Krist u la ong ba ngi long kham kordor hakhmat u Kpa bneng ban ïa u phlang, ki sim bad ki syntiew ha lyngkha. Namarkata, lada u sumar sukher ïa kine kiei kiei, katno shuh un sumar ieid ïa ka jingim kaba u la buh ha ngi. Um lah ban thok ïa ngi, namarba ka jingim ka long ka jingaisngewbha ba-

kordor tam jong u Blei ïa ngi, kiba U la thaw ha ka dur ka dar jong U, kiba long ki jong U. Ngim donhok ban pynjulor ïa ka."

Haba kren shaphang ka jingpynduh khun, da ka jingïam rem ka la ong :

"Ngam kubur ïa ka jingpynduh khun la ka long kaba dei aiñ ne kaba be aiñ. Nga ngeit skhem ba u briew un ym lah ban rah ïa la ka jong ka kti ha kaba pyndkut ïa ka jingim. Baroh ka jingim ka long ka jingim jong u Blei ha ngi. Bad wat i khunlung i bym pat kha i don ïa ka jingim jong u Blei ha i. Ngim don hok da leilei ban pynduh noh ïa ka jingim da kino kino ki lad, u briew, ka briew ne i khunlung– Ym don jingïapher ! Nga shu sngew halade ba ka jingïam jong ki khunlung-bym-shym-la-kha ka poi sha ki shkor jong ngi, ki khunlung kiba shah pynïap noh shuwa ba kin ïohi ïa ka pyrthei – Ka jinglynñiar – ka jingïam briew kaba poi hakhmat ka khet u Blei."

Da kane ka mynsiem ban ñiewkor ïa ka jingim briew, naduh ki khunlung barit, ka la seng ïa ka Shishu Bhawan ha Calcutta – Ka ïing ha kaba yn sumar ïa ki' khunlung ki khynnah kiba shah bret beiñ bad kiba anna.

Katba kine ki khynnah ki nangsan nangplung ha ka jingieid kmie jong ki sistar, la ai ruh ha ki ïa ki lad ban nang ha ka thoh ka tar, ka pule ka puthe, da ka jingïarap lem jong ki sistar hi ne da kaba phah ïa ki sha kiwei pat ki skul. Kito kiba kham koit kham khiah bunsien ki shah ting khun noh da kito ki bym don khun don kti ha India ne ha ki ri sepngi. Don na ki ynda ki la kham heh ki leit sha ki skul trei ban nang ïa ki jait kam bapher. Don ruh bun na ki khyn-

nah kynthei kiba ïoh ïa ka jingkyrshan na ka sorkar ba kin lah ban pyndep ïa ka jingpule jong ki ha ki skul bah.

Ki Nongïatrei lang jong Ka, ha kane ka kam kim long tang ki rangbah kiba la don ïa la ka kamai kajih. Hynrei, wat ki khynnah skul ruh na kylleng ka pyrthei ki noh kylluid la i bhah barit na ka bynta ki khynnah barit bashah ieh beiñ jong ka Ri India.

Ki khynnah skul na Bilat ki phah sha ka Mother Teresa ïa ka pisa ba ki la tyngkai bad kynshew khnang ba ki hajar ngut ki khynnah baduk ka India kin ïoh bam ruti la kumno kumno shi nuid shi sngi. Ki Khynnah Skul ka Denmark ki leh kunai khnang ba ki khynnah baduk ka India kin ïoh la kumno kumno shi klat ka dud shi sngi; Ki khynnah skul ka ri Germani pat ki leh pynshitom ïalade khnang ba ki khynnah baduk jong ka India kin ïoh la kumno kumno uwei u dawai khlaiñ kapsul shisien shisngi. Ki khynnah skul na kiwei ki ri ruh ki leh kumjuh da ka mynsiem ieid parabriew ha ki rukom barit ki bym da paw pyrthei.

'Ngim donkam ban leh ïa kiei kiei kiba khraw,' Ka la ong, "ban pyni ïa ka jingieid jong ngi ïa u Blei bad ïa la u paramarjan. Dei ka jingieid kaba ngi buh ha ki jingleh jingkam jong ngi, kaba pynlong ïa ki jingtyrwa jong ngi kiei kiei kiba iphuh iphieng hakhmat u Blei."

KI NONGPANG ÑIANGLYNGKUT

"Nga tip," la ong ka Mother Teresa, "ba haba nga ktah ïa ki dkhot met ba sma iwtung jong u nongpang ñianglyngkut, nga ktah ïa ka met jong u Krist ha ka

juh ka rukom kaba nga leit pdiang ïa U ha ka Ïukharist. Kane ka jingskhem jingmut jong nga ban ktah ïa u Krist ha ka dur jong u nongpang ñianglyngkut ka ai bor ha nga ïa ka ba nga tharai ngan ym lah ban ïoh ñangno nangno."

Shaphang ka jingsdang trei kam jong ka na ka bynta ki nongpang ñianglyngkut, ka Mother Teresa hi ka la ïathuh kumne :

"Ha u snem 1957, ngi la sdang da san ngut ki nongpang-ñianglyngkut, kiba la wan sha ka ïing jong ngi namarba ki la shah bret beiñ na ki jingtrei jong ki. Ki khlem don jaka rieh; ki la dei ban shu leit khrong. Ym slem hadien, la wan uwei u doktor ban ïarap ïa ngi, u Dr. Sen, uba dang don lang bad ngi haduh mynta. U la hikai ruh ïa ki sistar jong ngi ha ka kam ban sumar ïa kine ki nongpang, namarba u dei u Specialist ha kane ka phang. Hapdeng ki nongpang-ñianglyngkut don bun ngut ki briew kiba nang kiba stad, kiba don kiba em bad ki balah ki baïai. Hynrei na ka daw jong kane ka jingpang, ki la shah beh noh na ka imlang-sahlang, na la ïing-na la sem, da la ki jong ki kur ki kha, bad bun sien ruh da la ki jong ki khun ki kti ki bym kwah ban ïohi shuh ïa ki. Don napdeng jong ki kiba wan shaduh Bengal na ki thaiñ bashathie jong ka Ri India, bad ki nongpang na Bengal pat ki nang tur shuh shuh shatei ban jngai na la ki jong ki briew bad na ki jaka ba ki briew ki ithuh ïa ki. Ngi don hapdeng ki nongpang-ñianglyngkut hangne ha Calcutta, ki briew kiba bit kiba biang ha ka imlang-sahlang. Hynrei na ka daw jong kane ka jingpang, ki im mynta ha ki slum, khlem don ba ithuh, ba ieid ne ba sumar sukher ïa ki. Ainguh ïa u

Blei ba ki sistar jong ngi ki don hangtei ban ieid bad ban ïa long lok bad ki."

Ïa ki bapang ñianglyngkut ki sistar ki ai ka jingïarap bad ka jingieid kaba kyrpang. Ki briew bunsien ki phet ïap phet im na kine ki nongpang namarba ki tieng ïoh ïa bit. Namar da shisha don ka jait jingpang ñianglyngkut kaba ïa bit bad kaba ma.

Haba poi ha ka khep ba ki kmie ki kpa kiba pang ñianglyngkut ki don ïa ki khunrit, don kiba la ai jingmut kumne ïa ka Mother Teresa :

"Hato kan ym long kaba bha ban pynïakhlad noh ïa ki khun na ki kmie ki kpa jong ki ?"

"Kumno ka lah ban long ïa u ba don jingim," ka la jubab, "uba la duh lut ïa kiei kiei baroh da ka jingpang ba un duh sa ïa ka jingieid jong ki khun ki kti jong u ? Kumno keiñ yn pynïakhlad noh ïa ki khun ki bym tip ïa ka bneng ka khyndew na ki kmie ki kpa ba ki ieid, kiba namar kane ka lanot ha ka jingshisha, ki dei ban kham jan bad kham ïa ieid."

Kaba kham kongsan ka long ban sumar-sukher bha ïa ki ba kin ym ïa bit, da kaba bud ïa ka jinghikai jong u Dr. Hemeruchx uba na ri Belgium, uba la pyrshang katlah katïai ban ai ïa ka jingsumar kaba kyllum ïa kito baroh kiba pang khlem da phah ïa ki sha kino kino ki jaka kyrpang, hynrei da kaba phah sumar hi na ïing. U da kyrshan eh ïa kane ka jingong jong ka Mother Teresa. Tangba ynda ka jingshitom ka la jur than te dei ban sumar kyrpang ïa ki ha ki jaka ba la mang kyrpang.

Suki jai ka Mother Teresa ka la seng ïa kawei ka kynja nongrit na ka bynta ki Nongpang ñianglyngkut ba la ai kyrteng. "Ka SHANTI NAGAR" – ka 'Nong-

bah ka Jingsuk' harudnong ka Calcutta. Kane ka lah ban kynthup kumba 500 ïing eiei. Ïa kane ka khyndew la ai sngewbha da ka sorkar India, bad la tei ïa ka da ka pisa kaba ka Mother Teresa ka la ïoh da kaba die noh ïa ka kali kaba u Pope Paul VI u la ai sngewbha ïa ka hadien ba u la pyndonkam ha ka Ïukharistik Kongress kaba la long ha Bombay ha u snem 1964.

Ha kane ka shnong, ki Nongpang ñianglyngkut kim shu shong jaituh, hynrei ki suh ki thaiñ, ki trei mistri, ki thaw maw it, ki trei ha ki kor shon kot, ki rep kba bad kumta ter ter. Da kaba ki leh ïa kine ki kam ka jingsngewkhraw ha ka kyrdan longbriew ruh ka nang kiew. Kim sngew shuh ïalade kum ki nongkhrong, hynrei kum kiwei pat ki briew kiba ïoh ïa ka bam da la ka jong ka umsyep.

Nalor kine ki kam ba ki trei ha ri India, ha ri Sepngi ruh ka Mother Teresa ka la plie ïa ki ïing na ka bynta kito kiba dih kyiad kiba dih kynja ba la khot Rehabilitation of Alcoholics and Drug Addicts!

Ha kawei ka sngi ka Mother Teresa ka la ong :

"Ki nongtrei Komunist ha Calcutta, khamtam kito kiba don ha ka dong Entally ki la kwah ban tip bniah ïa ka daw ba ki sistar ki lah ban pynïadei bad pynieid briew. Balei ki baduk ki shahshkor ïa ki sistar hynrei kim kheiñ snep ïa ki komunist kiba kular ïa ka jingsuk jingsaiñ ha pyrthei. Ym don daw eiei. Ki sistar ki ïalap bad ki da leh ruh ïa kaba ki ïalap da ka jingieid."

Ha kaba ïa kren bad u Malcolm Muggeridge uba na Bilat shaphang ka jinglong bakyrpang jong ka jingtrei jong ka, ka la ong :

"Uwei u rangbah hindu u la ong ba ma ki bad ma ngi ngi trei ïa ka juh ka kam na ka bynta ka im-lang-sahlang : Bad ka jingïapher hapdeng jong ngi ka long, ba ma ki, ki trei na ka bynta kaei re kaei, katba ma ngi pat ngi trei na ka bynta jongno re jongno. Dei hangne keiñ ba wanrung ka jingburom, ka jingieid, bad ka jingaiti lut ïalade. Mangi ngi aiti lut bad ngi trei na ka bynta u Blei, U Krist, bad dei na kata ka daw ba ngi pyrshang ban leh bha katlah katïai; namarba ka dei ka jingïakynduh bad u Krist ha ka jingtrei jong U. Ka dei ka juh ka jingïakynduh: ha ka por Mas bad ha ka Sakramen ha duwan ngi ïoh ïa u Jisu ha ka dur u kpu, hynrei ha ki slum ha ki met bator, ha ki khunlung ki khynnah ngi ïohi bad ngi ktah ïa u hi."

Ïa ka lynti, phi dei ban bud,
Ka jingpang, phi dei ban klet,
Ka khuri, phi dei ban dih,
Ka jingsngewbha, phi dei ban len,
Ïa ka thong, phi dei ban im sngi.

– DAG HAMMARSKJOLD.

4.

KA 'MAT KYLLIANG

"Nga tip lada ka jingtrei ka long ka jong nga, kan sa ïap lang bad nga. Hynrei, namar ba ka dei ka jingtrei jong U, kan im bad kan seisoh shibun shah", ka la ong.

Da shisha u Blei, uba la jied bad uba la mon ïa ka ba kan phawer pyrthei ïa ka jingieid jong u ïa ki baduk, U la phah bun ngut ki nongtrei kynthei bad shynrang ban ïasynrop sbun bad ka ha kane ka kam.

KI SISTAR MISSIONARY OF CHARITY

"Iwei hadien iwei," ka Mother ka la ïathuh, "naduh u snem 1949, nga da ïohi ba ki khynnah kynthei samla ki sdang ban ïa poi. Ki la long ki khynnah skul jong nga. Ki la kwah ban aiti lut ïalade ha u Blei,

bad ki la kyrkieh ruh ban leh ïa kata. Ki la law noh ïa la ki sari baremdor da ka mon sngewbha ban phong da ki jaiñ kiba khamtat dor. Ki la wan da kaba tip shai ba kane ka long kaei kaei kaba eh. Ki thei lud kiba dei na ka jait ka khong kaba don burom ki wan ban tyrwa ïalade ha kaba shakri ïa kine ki briew kiba shah banbeiñ. Nga kren shaphang ka jingpynkhihwin pyrthei. Ka jingkhihwin kaba khraw duh bad kaba eh duh kaba long ka jingpynkhihwin da ka jingieid."

Nyngkong eh, la poi ka Subhasini Das ha ka 19 tarik, u Lber 1949 ban ïasyllok lang bad ka Mother Teresa ha ka jingtrei jong ka. Ka la pynkylla kyrteng ïalade hadien kum ka Agnes. Suki jai ka rympei ïing jong ki ka la nangphuh nangphieng bad ka jingtrei na ka bynta kiba duk ki batoi ka la nang ïar haduh ba ka ïing wai jong u Michael Gomes ha 14 Greek lane ka la khapngiah. Ha kata ka por ki la ïa don lang kumba 26 ngut ki sistar.

Ha u snem 1953, U 'nai Rymphang, ki la leit shong ha ka ïing thymmai ha 54 A, lower Circular Road kaba long haduh mynta-mynne ka ïing kmie jong ka jingïasyllok ki Missionaries of Charity. Ha une u juh hi u snem 26 ngut ki samla ki la shim ïa ka jingsmai banyngkong bad ka Mother ka la shim ïa ka jingsmai bakhatduh kum ki riewdkhot jong kane ka seng thymmai.

Da ka jingshitrhem mynsiem ki la dem ngon ban duwai ïa u Blei da ki kyntien u Phransis Asisi Bakhuid :

Ko Trai,

To pynlong ïa nga u Atiar jong ka Jingsuk jong Me,
Haei ba don jingïa-isih,
        Ngan rah jingieid;
Haei ba don ka jingbym ïa sngewthuh jingmut,
        Ngan rah ka jingïamap kylliang jong Me;
Haei ba don ka jingïamut sniew,
        Ngan rah ïa ka jingïasngewthuh jingmut;
Haei ba don ka jingbakla,
        Ngan rah ïa ka jingshisha;
Haei ba don ka jingartatien,
        Ngan rah ka jingngeit;
Haei ba don ka jingsngewduh mynsiem,
        Ngan rah ka jingkyrmen;
Haei ba don syrngiew,
        Ngan rah jingshai;
Haei ba don ka jingsngewsih,
        Ngan rah jingkmen.

Ko Trai,

To pynlong ïa nga ba ngan im-sngi
Ha kaba pyntngen,
        ban ïa kaba wad jingtngen;
Ban ïai sngewlem,
        ban ïa kaba kwah sngewlem;
Ban ieid,
        ban ïa kaba khwan jingieid.
Namarba dei haba ngi klet ïalade hangta ngin shem;
Dei haba ngi map, ba ngin ïoh jingmap;
Dei haba ngi aiti mon ïa la ka jingim ba ngin ïoh
        ïa ka jingim junom. Amen.

Hooid ko Trai, nga kwah ban long kaba kloi, kaba kohnguh ban shah ïalam ha ki kti jong Me.

U Phadar Le Joly haba thoh shaphang ka jingim jong kine ki khun ka Mother Teresa u la ïathuh kumne :

'Ha ka lyiur 1968, ha Darjeeling, ka la don ka jingkyrkhu bad ka jingplie ïa ka Ïingthymmai na ka bynta ki khunswet, ki badkoh, bad ki khynnah ki ba anna. U Bishop u la kyrkhu ïa ka ïing; bad u Lat ka West Bengal u la ïaroh shibun ïa ka jingtrei jong ki Sistar. Ka Superior kaba la pyndep ïa kane ka ïing, ka la pyrkhat, lehse ! kan sa ïoh shongthait khyndiat por; Hynrei em – Ka Mother Teresa kaba dang shu wan phai na ri America bad na ki ri Ïurop ka la wanrah Khubor bakyrpang ruh na ka bynta jong ka :

"Sistar, nga kwah ba phin leit sha Aphrika ban sdang ïa ka ïing thymmai hangta."

"Lano Mother ?" ka la kylli.

"Tang mar ïa ïoh ïa ka passport. Ngi don bun kiei kiei ban leh ha Aphrika", ka la jubab.

Sa ïa kawei pat ka sistar ka Mother ka la ong :

"Sistar, phi dei ban leit sha South India".

"Lano Mother ?"

"La shibit janmiet, da ka rel kaba nyngkong ka ban leit shatai."

"Ngam shim por ban lum ban lang ïa ki tiar ki tar", la ong kata ka sistar, "namarba ngim don eiei. Ngi long kiba la khreh hadien shiphew minit."

Kumta la pynkdang ïa ki da ka jingkohnguh bad ka jingduk kaba shisha ha ka jingim kaba shimet jong ki, khnang ba kin lah ban sngewthuh ïa ka duk, ka thngan, ka sliang jong ki briew kiba kin ïa trei.

Namar da shisha, lymda ngi ïohmad hi dalade ïa ka jingthngan ngin ym lah ban sngewthuh ïa ka jingmut jong ka jingthngan; Lymda ngi ïam ngin ym sngewthuh ka mut aiu ban ïam. Haba ngim don pisa wat shi naïa ruh ha pla, dei tang hangta ba ngin sngewthuh ka mut aïu ban long uba duk bad kumta ter ter da shisha nga ngeit skhem hi halade ba u nonghikai uba tbit tam ha ka jingim bashimet jong man la uwei pa uwei u briew dei shisha ka jingïakynduh (Experience) jong u ha ki khep jingim bapher.

Ki Sistar ka Mother Teresa ki riam duk :

— Kawei ka jympien kaba lieh naduh ryndang haduh khongdong.

— Ka sari kaba lieh ba don da u hem uba jngum, kaba tap ïa ka khlieh bad ïa ka jympien jong ki.

— U diengphna ha ka tyrpeng kadiang.

— Ka sandal ha ki kjat.

Ki lah ban don tang lai tylli ki jympien; kawei ban phong, kawei ban sait bad kawei pat ban thad; 2 tylli ki sari da ki jaiñ ba khamtat dor, kawei ban phong bad kawei pat ban sait.

Ka iing jong ki ka dei ban pynpaw shabar ïa ka jingduk, wat ha ka rukom pynriam ïing ruh.

Ka ïaid ka ïeng jong ki ka dei ban long kaba tat. Katba lah ei ki dei ban ïaid da ka kjat.

Ka jingbam jong ki ka long kaba duk, hynrei kaba biang, kaba lah ban pyndap bor ïa ki ban pyndep hok ïa la ki kamram. "Ka jingleh-pynshitom

jong ki sistar ïalade", la ong ka Mother, "ka long ba kin bam ïa kaei kaei kaba la buh hakhmat jong ki. Kim dei ban leh sting ïa ka bam ka dih, namarba ka bam ka donkam ban pynlong ïa ki ki nongtrei ki babha. Ka jingleh-pynshitom jong ki ïalade ka long ba kim dei ban jied, hynrei ban bam ïa ka bhah ba la mang na ka bynta jong ki bad ban koh-nguh."

Ki sister ki ïa thiah lang ha kawei ka kamra (dormitory), khlem don kamra kyrpang na ka bynta jongno jongno, namarba ki baduk-batoi bapli ki im kumta.

Wat la ki im duk-imtoi, hynrei ki da tyngkai bha ïa ka jingkhuid-jingsuba.

Ka daw jong ka jingduk jong ki ka dei namar ka jingieid. Ka Mother Teresa hi ka la thoh kumne:

"Ki briew jong ngi ki duk namarba ym lah kyrda, hynrei ka jingduk jong ngi ka long ka jingjied jong ngi hi. Ngi kwah ban long kiba duk kum u Krist, uba long uba riewspah hynrei u jied ban shah kha, ban im bad ban trei hapdeng ki baduk."

Ha ka rul jong ki phin shem ïa kane : "Ngi bad ki baduk jong ngi ngin shaniah tylli ha ka jing-sumar-ieid jong u Blei. Ngim sngewlehrain ban leit khrong na kawei ka tyngkong sha kawei pat kum ki briew jong u Krist, uba dalade hi u la im ha ka jingai-isynei jong kiwei bad uba la shakri ïa ki ba-pang bad ki baduk."

Da ka mon sngewbha, kine ki sistar haba la biang pura ki shim halade ïa kine ki jingsmai :

Ban im-kohnguh, ban im-duk, ban im-sotti bad ban shakri ïa ki baduk tam na ki baduk baroh.

Haba kren shaphang ka jingthmu bakongsan duh jong ka Seng, Ka Mother Teresa ka la ong: "Ka jingthmu bakongsan duh jong ka seng ka long ban pynjah ïa ka jingthynrang jong u Jisu ha diengphna namar ka jingieid jong u ïa ki mynsiem, da kaba trei na ka bynta ka jingpynim bad ka jingpynman hok ki baduk baroh kiba im ha ki slum."

Ka Mother Teresa ka ju ban khia ïa kine ki laitylli kiei kiei ha kaba pynkhreh ïa ki sistar jong ka:

— Ka jingaiti lut ïalade ha u Blei,

— Ka jingshaniah kaba mih na ka jingieid,

— Ka jingkmen bad ka jingphuhsamrkhie bashilynter ha kaba shakri ïa ki baduk.

"Wat shah ba kaei kaei kan pyndap ïa phi da ka jingpangnud ne ka jingsngewsih, ba kan lah ban pynklet noh ïa ka jingkmen jong u Krist."

Ki sistar ki pyrshang katlah katïai ban theh lut ïalade da ka mynsiem ka jingieid ym ba ki sngewsynei, namarba ka jingsngewsynei ka mih na ka jingsngewkhraw-sngewheh shimet, katba ka jingieid ka kyrsoi na ka jingniew briew.

"Ngim dei ban shah ïano ïano ban leit noh na ngi khlem da kham sngewsuk ne sngewkhlaiñ. Ngi dei ban long kum ka jingphalang jong ka jingbha jong u Blei ha ki baduk. Ngi dei ban don ïa ka jingphuh samrkhie ha ki rymmiang shyntur jong ngi. Ka jingphuh samrkhie na ka bynta man la i khun-

lung khynnah iba ngi ïarap. Ka jingphuh samrkhie ïa kito ki briew baroh kiba pang, ki bashah iehbeiñ kiba wan sha ngi ban ïoh ïa ka jingpyntngen bad ka dawai. Kan ym myntoi eiei ban ai tang ki jingaisngewbha pyrthei, ngi dei ban tyrwa ïa ka dohnud jong ngi ïa ki briew baroh."

Ka la ong ruh : "Baroh ngi dei ban ïohi ïa u Krist ha ki baduk. Katba ka jingtrei bad ki briew kiba ngi trei ki nang long khamblad, katta ruh ka jingngeit, ka jingieid bad ka jingaiti jong ngi ïalade ha u Trai lyngba ka jingduk ka dei ban long kaba nang kham khraw bad kaba nang kham khlaiñ."

Da shisha, "Ym dei kaei kaba ngi leh, hynrei ka jingieid kaba ngi tynsat lang ha ki jingleh jong ngi ka long kaba kham kongsan."

Da kane ka mynsiem kaba dap da ka jingieid, ki sistar ki la saphriang kylleng ka pyrthei. Sha ki 'dewbah Asia, Aphrika, Ïurop, Amerika bad Australia ruh kumjuh. Namarba ym dei tang ha India ba don ki baduk khai, kiba shah kyntait beiñ, kiba sngewmarwei, ki khunswet ki khun rangli, ki nongpang ñianglyngkut bad ki briew kiba im ha ki slum kiba shyrkhei.

"Ha Bilat," ka la ong, "ki shitom na ka daw ka jingsngew kynjah marwei. Kim donkam bam kim donkam dih, hynrei ki donkam ïa ka jingieid kaba longbriew. Ma ki, ki long u Krist uba thngan na ka bynta jong ngi."

Ha London, ka la ïakynduh ïa bun ngut ki tymmen kiba shu ïathiah ha ki baranda jong ki hotel bad ki ïingheh; ka sur kaba kynoi thiah ïa ki ka long ka um kaba tuid na ki borshi jong ki resturan

bad ki hotel kiba heh. Harud ka wah Thames kumjuh, ka la lyngngoh ban shem ba da ki spah ngut ki shu thiah ha ka khriat ki da kup tang da ki kot khubor ba la rim ban lait na ka jingdait thah jong ka miet.

Ha Rome (Italy) ruh ki sistar ki la leit ban sah bad ban ïarap ïa ki babun kiba im ha ki slum kiba kynrei bad kiba shyrkhei. Ha ka jingshisha ki baduk ha Rome kum ha kiwei pat ki bynta jong ka Ïurop, ki kham duk shuh shuh ban ïa kiba duk kiba don ha Calcutta ne ha kano kano ka bynta jong ka Ri India. Kiba duk ha India ki dang don ïa ka jingngeit, katba ki baduk ha Rome kim don jingngeit. Dei kane kaba la kham pyndukha mynsiem shuh shuh ïa ki.

"Ha Austrialia pat," Kumba ïathuh ka Sistar Agnes, "Ngi trei hapdeng ki riewlum-trai kiba dang biej bha, bad hapdeng ki samla kiba buaid kyiad bad buaid kynja". Ka la plie ïa kawei ka ïing na ka bynta kita ki samla ha Melbourne ha u snem 1972.

Ha ka Amerika bashathie, ki bun bha ki jingtrei. Ha sngap ïa ka Sistar Dorothy, kaba la ju don teng ha Venezuela ba ka ïathuh: "Ngi long kum ki dikon hangtai. Bunsien ngi hap pynbaptis ïa ki briew; Bun na ki briew hangtai kim pat ju ïohi ïa u Lyngdoh ne ïa ki sistar, namarba duna phadar bad duna sistar eh ha katei ka ri. Ki briew kim tip eiei shaphang u Jisu. Ngi dei ban hikai ïa ki. Ngi rah komunion sha ki bapang. Ki baduk ki im ha ki 'felelas'. Ngi im ngi shong ngi sah hapdeng jong ki."

Ki sistar jong ka Mother Teresa ki la leit ruh sha Aphrika, bad ki la aiti ïalade da ka jingkylluid

mynsiem ha kaba aibam aidih, ai jaiñ-ai nep ïa ki briew kiba ïa ïap-thngan ha ki bynta bapher jong ka Aphrika, khamtam ha Ethiopia.

Ka Mother Teresa dang mynshem snem ka la leit sha China, ban peit lada ka China ka donkam ne em ïa ka. Ka jingthmu ka long ba lyngba jong ki khun jong ka – ki missionary sisters of Charity ka Balang kan ïoh rung biang sha China. Sniew bok ba kane ka jingleit jong ka kam shym long kaba seisoh.

HA MEGHALAYA

Ha Meghalaya ruh ka syrwet jong ka Mother Teresa kan ym jah ym dam shuh. Ha u Lber 3 tarik 1974, da lade hi ka la wan ban ïalam ïa ki sistar jong ka ban shakri ïa ki baduk na ki baduk tam. Ki la sah ha ka ïing jong ka Miss Lewis Nongrimbah, Laitumkhrah, Shillong. Nangne ki sistar ki la poi ai dawai bad poi jngoh ïa baroh kiba duk ha ka nongbah. Haduh mynta ki leit ai dawai ha kine ki jaka: Nongrimbah (ka ïing shong jong ki), Nongthymmai, Upper Shillong (3 mer), Mawprem, Pomlakrai, Smit, Umpling, Mawlaingut, Mawkasiang.

Nalor ka dawai dashin, ki don ruh ka skul barit ha Mawprem na ka bynta ki khynnah ïew ha ka ktien hindi. Ki la don mynta kumba 75 ngut ki khynnah. Ki la kren bynñiaw ba ka jaka ka rit than bad ba ka khapngiah. Nalor ba ki ai jinghikai ei ïa kat kitei ki khynnah, ki kyrshan bad buh skul ruh ïa 20 ngut ki khynnah ha ki skul bapher hapoh sor. Ha Nongrimbah hi ruh ki ri 6 ngut ki khynnah khunswet kiba la wanphet wir sha ki.

Ha Nongpoh pat ki sistar ki sumar ïa ki ba ïohpang ñianglyngkut, ki briew kiba don ha tmier ka jingïap, ki briew kiba anna bad kumta ter ter ... ki la shimti ïa kane ka kam ha u snem 1975.

Ka jingim jong kine ki sistar ka la shoh jingmut shibun eh ia ki Khasi, naba hadien khyndiat snem ba ki la rung hapoh kane ka ri ki la ïoh ruh ïa ki khynnah Khasi sha ka jingïasyllok jong ki. Ha u Nohprah 8 tarik 1983, 2 ngut ki thei samla khasi ka Hilda Suïam bad ka Biona Rynsong ki la shim ïa ka jingsmai banyngkong jong ki ha Calcutta, bad ki la pynkylla ïa ki kyrteng jong ki. Ïa ka Hilda ki khot ka Sistar Camino bad ka Biona pat ka Sistar Josphira. Khlem pep khambun na ki khun Khasi jong ngi kin nang ïa bud jynsur ïa u Blei ha kaba shakri ia ki baduk na ki baduk tam.

Ka bor, ka jingïaishah bad ka jingkmen jong kine ki sistar ka long da shisha kaba palat liam. Ka tyllong jong kita baroh ka long u Jisu ha ka Ïukharist bakhuid.

"Kaei kaba kongsan duh", ka Mother ka ju ong, "Ka long ban hikai ïa ki sistar ban don ka jingieid kaba jylliew bad kaba shitrhem ïa ka Sakramen bakhuid. Kumta ba kin ïakynduh ïa u Jisu ha ka Ïukharist bad ha ba kin mih shabar na la ïing kin shem ïa u Jisu ha ki marjan-marpa bad ha kaba shakri ia ki baduk."

Haman ki iing jong ki, don u diengphna bad ka kyntien ba la thoh synrop lang "NGA SLIANG", ban pynkynmaw ïa ki ïa ka jingthmu ka jingtrei jong ki. Kane ka pynlong ïa ki ban duwai :

"Pynlong ïa ngi, ko Trai, kiba shonghok ban shakri ïa ki para-briew jong ngi lyngba ka pyrthei kaba im bad kaba ïap ha ka jingduk bad ka jingthngan. To ai ïa ki, ko Trai, lyngba ki kti jong ngi, ïa ka jingbam jong ki kaba man la ka sngi bad da ka jinglehsbun ka jingïasngewthuh jingmut jong ngi ïa ka jingieid, ka jingsuk bad ka jingkmen."

Ki Sistar ki ïa duwai lang kum shi ïing shi sem la kumno kumno ar kynta shi sngi; nalor kata ka Mother ka ju ban jur ïa ki sistar ban long borabor ki briew kiba im ha ka jingduwai. Ma ka hi ka la ïai kyntu kumne :

"Ngim lah ban rung ha kino kino ki jingtrei marmet khlem da long ki briew kiba im sngi ban duwai. Ngi dei ban sngewthuh borabor ba ngi long kawei bad u Krist, kumba ma U u sngewthuh ïa ka jingïalong kawei jong U bad u Kpa. Ka jingtrei jong ngi ka long ka kam Apostol bashisha tang lada ngi shah ïa u ba un trei kam ha ngi bad lyngba jong ngi da ka bor jong U, da ka jingthrang jong U bad da ka jingieid jong U. Ngi dei ban long ki bakhuid, ym dei namarba ngi shu sngewkwah ban long kiba khuid-kiba hok, hynrei namarba u Krist u dei ban lah ban im pura ha ngi. Ngi dei ban long ka jingieid, ka jingngeit bad ka jingkhuid sotti kaba pura na ka bynta ki baduk kiba ngi shakri. Bad shisien ba ngi la nang ban wad ïa u Blei bad ïa ka mon jong U, ka jingïakynduh jong ngi bad ki baduk kan long ka lad kaban ïalam ïa ngi hi shimet bad ïa kiwei ruh sha ka jinglong hok kaba palat liam."

KI BRODAR MISSIONARIES OF CHARITY

"Ha u snem 1963," Ka Mother Teresa ka dang kynmaw dngong, "U Bishop u la ai jingbit ïa nga ban sdang ïa ka jingïasyllok ki brodar. Ngi la sngewdonkam ban sumar ïa ki khynnah shynrang ha ki skul bad ki rangbah ha ki ïing na ka bynta kiba don ha tmier ka jingïap. Bad don ruh kiwei kiei kiei kiba mangi kum ki kynthei ngim lah ban leh na ka bynta ki rangbah ha ki kad-jhad bad kumta ter ter...."

Ka jingsdang jong ka seng ki brodar ka la long kaba kham eh bad kaba kham tan ban ïa ka jong ki sistar.

Ha ka por ka ïa kaba bit kaba biang, u Blei u la ai ha uwei u Phadar Jesuit ïa ka jingkhot ban shakri ïa ki baduk; uta u long u Phadar Ïan Travers Ball na Australia. Haba kren shaphang jong u ka Mother Teresa da ka jingsngewieid ka la ong: "U long u briew uba riewblei, uba riewblei da shisha. U la long u Jesuit uba tbit bha ha ka liang ka met, ka mynsiem bad ka jingmut jingpyrkhat. Baroh arngut ngi la don ïa ka juh ka jingmut jingpyrkhat – kata ka long kaba phylla; hynrei ngi ïa pher bak lybak. Ma u, u khambun ïa ki sap trei kam ban ïa nga. U la long shisha uba tbit bha ha bun ki liang. U, um shym dei u brodar uba nyngkong. Ki brodar ki la sdang ha u snem 1963, katba u Brodar Andrew (Phadar Travers Ball) u la long u riewdkhot tang ha u snem 1965."

Haba kylli ïa u Bro. Andrew: "Hato ka Mother Teresa ka la don kti eiei ha ka jingraikut jong phi ban ïa snoh kti lang bad ki brodar? ne ka la ju ai

jingmut teng ïa phi ban ïasyllok lang bad ka ha kane ka jingtrei ?"

U Brodar Andrew u la jubab :

"Em, ka jingraikut ka dei lut ka jong nga. Ka la shu jia, bad ka khlem da shim por eh. Nga dang pyndep ïa ka jingpynkhreh ïalade ha Sitagarha hajan Hazaribagh. Nga la sngewieid borabor ïa ki baduk bad nga la thrang ruh ban ïoh trei na ka bynta jong ki. Ha kane ka por jong ka jingpynkhreh ïa ka tertianship, la phah ïa nga ban leit trei lang bad ki brodar kiba la sah ha Shishu Bhawan (Ka ïign na ka bynta ki khynnah ha Calcutta) na ka bynta khyndiat por. Haba nga la wan phai sha Sitagarha, nga la ïa kren bad u nonghikai jong nga u Phadar Schillebeeckx; nga la ong ïa u ba nga kwah ban leit ïasyllok lang bad kine ki brodar ka Mother Teresa. U la mynjur khlem da thlia. U Phadar Provincial jong ki Jesuit ruh na Calcutta u la shah mon sngewbha ïa nga. Nga la pan jingbit na Rome. Hadien khyndiat taïew nga la ïoh ïa ka Jubab bad nga la leit bak bak sha Calcutta. Ki Jesuit baroh ki la pynshlur bad ïarap bha ïa nga."

Mynta ki khot ïa u, u Brodar Andrew; u la long u Rangbah duh kane ka seng riewniam jong ki brodar da bun bun snem.

Ki brodar ki kham duna ban ïa ki sistar, hynrei ki trei ïa ka juh ka kam da ka juh ka mynsiem : Ka jingaiti lut ïalade na ka bynta ki baduk da ka mynsiem kaba shlei borabor da ka jingkmen. Ki rung sha ki jaka ba ki sistar kim lah ban rung. Ki im ha ki slum bad ki trei na ka bynta ki buaid kani – ki buaid kynja bad ki buaid kyiad.

Ki brodar ki trei ha Shishu Bhawan, ha Nirmal Hriday bad ha kiwei de ki jaka ka Ri India. Shabar ka Ri pat ki trei ha kine ki jaka :

Ha Los Angeles (America) ki don 25 ngut ki brodar kiba trei na ka bynta ki baduk. Ki leit jngoh ïa ki baduk – kiba duna, ki pynïaid ïa ki marbam sha ki baduk na ki ïew ki hat, ki lum ïa ki jingbam ba la shu bret na ki ïew ban pyndap ïa ki bathngan. Ha Cambria (America) ki ai jaka rieh tngen ïa palat 20 ngut ki briew ki bym don tnum ban rieh. Ki brodar ki trei ruh hapdeng ki bapang ñianglyngkut, ki nongdih kyiad bad ki nongdih kynja.

Shabar ka Ri, kine ki brodar ki trei ha America, Hongkong, Taiwan, Korea, Guatemala, El Salvador, Japan bad Macao.

Da ka mynsiem kaba phuh samrkhie, da ka dohnud kaba sngewnguh, da ki khmat kiba ïohi bad ki shkor kiba ïohsngew ïa ka sur jingud jong u Jisu ki ong: "Ngi sngewnguh shibun ban don hangne ban aibam ïa u Jisu, Uba thngan bad uba sliang; ban pynkup-pynsem bad ban ai ïing ïa u Jisu uba khriat bad u bym don ïing; ban kdup bad ban ieid ïa u Jisu uba shah pynsniew dur bad uba sngew marwei."

Ki baduk na ka bynta jong ki, kim long ki shiah hynrei ka pansngiat ksiar kumba ong u Brodar Andrew :

"Ki jingtngen babun bad ba jyllei ki kyrsoi na kane ka jingtrei hapdeng ki baduk. Ka don ka jinghun kaba khraw kaba mih na ka jingïohi ba la pynsuk pynsaiñ bad pynduna ïa ka pang ka shitom. Ki bapang ki ïoh biang ïa ka jingkoit jingkhiah krat, ki ïing ki sem kiba shem jingtrei jingktah biang; ki

khunswet ba shu shah ieh beiñ kiba ïoh jaka rieh bad kiba jubab ïa ka jingieid kum ki briew; ki nongdih buaid bad ki kyrni kynja kiba lah ban pynkoit noh ïaladc na ki jingpynshoi kiba bun."

KI MISSIONARY OF CHARITY CONTEMPLATIVE

(Ki Missionary of Charity, ba im sngi ha ki Jingduwai)

Ha u 'Nailar 1974, ka Mother Teresa ka la kyrpad ïa u Phadar Goree uba na Ri Phrans ban pynïasoh ïa ka jingtrei jong ki sistar bad ki ïing duwai – ïing puson bakynrei ha ri Phrans. Ka Mother ka da kwah eh ba kito kiba trei marmet bad ki baduk kin nang ïohbor ïoh sor na kito ki riewniam kiba shu im sngi ha ki ïing puson ban duwai.

U Phadar Goree da ka jingkmen u la leh shitom ban pynïasoh ïa ka kam jong ki Sistar bad bun ki kynhun riewniam ha Belgium, Canada, France, Germany, Italy, Luxumberg bad England.

Kine ki ar kynhun ki ïa phah khubor ban ïa pynshlur mar kylliang, ki Riewniam halor lum lang bad u Krist ki duwai sha u Kpa dang step phyrngab, mynsngi, janmiet bad mynmiet. Katba ki Sistar ka Mother Teresa pat ki trei ki theh syep theh syar ban wallam biang ïa ka dur u Blei ha ki khmat ba la lip rong da ka jingïa-isih, ka jingïashun, ka jingbymkheiñ-kor bad ka jingïadih-snam.

Ha u snem 1976, ha ka sngi burom ka Dohnud Bakhuid Tam u Jisu, ka Mother ka la seng sa kawei ka seng riewniam ki kynthei ha New York – Ki ba long ki MISSIONARY OF CHARITY CONTEM-

PLATIVES. Ka kamram jong kine ki sistar ka long ban im ïa ka Ktien jong u Blei lyngba ka jingmane Sakramen, ka jingpuson bad ban pynbna ïa ka Ktien u Blei ha ki baduk tam na ki baduk da ka jingtrei ba kynja mynsiem jong ki. Da kumne ka Ktien kaba la mandoh – kan ïai shongsah ha ka dohnud ki briew.

Ha Rome pat ka la seng sa ïa ka jingïasyllok ki brodar MISSIONARY OF CHARITY CONTEMPLATIVES ban trei na ka bynta ki baduk da kaba duwai bad puson.

Ka Mother ka la angnud ba kine kin long ka tlong kaba nang aibor-ai mynsiem ïa kito kiba trei marmet bad ki baduk, bad ba kin ïai neh haduh kaba kut ban shakri ïa u Krist na kane ka phang.

Ka jingieid ka tei,
Tang ka jingieid ka tei,
Ka jingïashun-ïapen ka pynjulor.

– JOHN PAUL II

5.

KI NONGIATREI LANG

Nalor ki sistar, ki brodar bad ki riewniam-puson, ka Mother Teresa ka la seng ruh sa kawei ka shnat na ka bynta ki paidbah satlak ka pyrthei ban ïasynrop lang bad ka da ki jingleh isynei, ki jingduwai, ka jinglen ïalade bad kumta ter ter... Ïa kine ki ba ïa noh synrop bad ka ha kane ka kam baradbah la khot ki Nongïatrei lang. Don ar kynhun kum kine ki Nongïatrei lang kumba yn kdew harum :

KA SENG KI NONGÏATREI LANG JONG KI BAPANG–KIBA SHITOM

Ha u snem 1949, ha Patna, ka Mother Teresa ka la ïakynduh ïa kawei ka samla briew kaba kyrteng ka Jacqueline De Decker kaba dang shah sumar ha ka hospital. Shen kine arngut ki la ïa dei paralok bha. Haba ym lah shuh ban sumar ïa ka ha Patna, ka Jacqueline ka la leit noh sha Belgium. Ha Belgium ruh ki doktor ki khlem lah ban leh ei ei shuh ban pynkoit ïa ka.

Ka Mother haba ka la ïohsngew ïa kane ka khubor basngewsih, ka la kyntu ieid ïa ka Jacqueline ban sdang noh sa kawei ka shnat ki Missionary of Charity ban ïarap, ban aibor-ai mynsiem ïa kito kiba ïa trei marmet bad ki kam ki jong u Krist khnang ba kin nang lah ban thom ïa ki jingeh baroh kiba ki ïakynduh bad ba kin long borabor kiba jop. Naduh kata ka sngi ka Jacqueline ka la sdang ban tyrwa ïa ki jingduwai bad ki jingshahshitom jong ka na ka bynta ka jingjop ki Mishonari kiba dang trei ha ka sngi, u slap, ka lyer bad u phria ban wallam ïa ka khubor babha jong u Krist.

Ka Mother Teresa ka la thoh kumne: Sha ka Jacqueline:

"Maphi bad kiwei pat kiba ïasynrop lang bad phi kin ïoh bynta ha ki jingduwai, ki jingtrei bad ki jinglch jong ngi baroh. Da ki jingshahshitom jong phi, phi lah ban ïa shim bynta ha kiei kiei kiba ngi lah ban leh. Ka Jingthmu jong ka seng jong ngi ka long ban pynjah ïa ka jingthynrang jong u Jisu ïa ka jingieid jong ki briew. Ngi leh ïa kane da kaba trei na ka bynta ka jingbha jong ki briew ha ki slum. Hynrei, mano ban lah leh kham bha ban ïa phi bad kiwei pat kiba shitom bad ki bapang? Kaei kaba phi lah ban leh na ka jingthiah pang jong phi ka kham dondor ban ïa kaei kaba nga lah ban leh hapdeng ki baduk kiba bun ngai-ly-ngai. Hynrei shi mynsiem, maphi bad manga, ngi lah ban leh ïa kiei kiei baroh ha Uta uba shanbor ïa ngi."

Kumta ka Jacqueline ka la long kaba nyngkong duh bad kaba ha khlieh duh jong "Ka seng ki nong-ïatrei lang ki bapang bad ki bashitom."

Kane ka seng ka la nang ïar mynta sha Bilat, France, America, Spain, Canada, Germany, Belgium, Poland, Hungary, bad Italy. Wat la ki pang ki shitom, la kim lah ban khie na la ki jingthiah, hynrei ki kmen naba, kumba ong ka Mother Teresa, "Ki lah ban long ki Mishonari ha Belgium da ka met, bad da ka mynsiem ha India." Ka Mother ka la kmen shibun haba ïohi ïa ka jingroi jong kane ka seng. Ha kawei pat ka shithi sha ka Jacqueline ka la ong:

"Maphi baroh phi long ka daw ka jingkmen jong nga. Haba ka jingtrei ka da ban khia eh, nga ju pyrkhat bunsien shaphang jong phi iwei pa iwei. Da kaba pyrkhat ïa ki jingshahshitom jong phi, nga pan na u Blei ba un kyrkhu ïa ki jingtrei jong ngi. Nga ju sngew ba u Blei u sngap ïa nga hangta hangta hi."

KI NONGIATREI LANG (CO-WORKERS)

"Ha ka jingtrei jong ngi," la ong ka Mother, "Ngi don bun ngut ki briew kiba ngi khot ki Nongïatrei lang. Nga kwah ba kin ai ïa la ki kti ban shakri bad ki dohnud jong ki ba kin ieid ïa ki briew. Namar khlem da ïadei bad khlem da ïohi hi ka long kaba eh ban tip shaphang ki baduk. Dei namarkata ka daw ba hangne ha Calcutta leilei ngi don bun ngut ki bym long kristan bad kiba long kristan kiba ïa trei lang ha ki ïing jong kiba la jan dkut mynsiem bad ha kiwei de ki jaka. Ngi don ki kynhun kiba pynkhreh ïa ki jaiñsop-jaiñ spaiñ bad ïa ki dawai ki dashin na ka bynta kito ki bapang ñianglyngkut.

"Kum ka nuksa, uwei u Nong Australia u la wan shisien sha nga bad u la ong ba u kwah ban ai ha nga ïa ka jingaisngewbha kaba heh bha. Hadien ba u la sei ïa Ka Song jingai sngewbha jong u, u la ong, 'Kato ka dei kaei kaei kaba shabar na nga, hynrei nga kwah ban ai ruh khyndiat kaba dei napoh jong nga!' Mynta u wan man ka teng sha ka Nirmal Hriday, u pynkhi ñiuhmoh bad u pyntngen ïa kiba la jan ïap. Ha ka jingshisha, u la lah ban tyngkai lut ïa ka por bad ïa ka pisa na ka bynta ïalade shimet, hynrei u la kwah ban ai eiei na lade bad u la ai ruh khlem babe."

Ka Ann Blaikie, ka shongknor jong kane ka seng, ka la batai kumne shaphang ka jingïakynduh nyngkong jong ka bad ka Mother Teresa bad shaphang ka jingïaid shaphrang jong ka seng:

'Ka bor trei kam jong ka Seng ki Nongïatrei lang ka la sdang ha ka rukom kaba phylla. Nga la leit ban ïakynduh ïa iwei i paralok ha u snem 1954 ban kylli tohkit, la i tip lad kumno ba ngan lah ban ïakynduh ïa ka Mother Teresa? Namarba, nga la sngewthuh ba nga lah na ka liang ki paralok phareng ban ïalum ïalang khyndiat tylli ki jingïalehkai na ka bynta ka sngi burom Kristmas, kaba ka Mother ka ju pynlong na ka bynta ki khynnah khunswet jong ka.

'Khlem da shim por slem, ngi la ïakynduh bad ngi la ïathuh ruh ïa ka Mother ïa ka jingrai jong ngi. Ka Mother ka la kmen tyngeh, ka la kylli ïa ngi la ngi lah ne em ban lum pisa ban thied jaiñ, thied juti ha kata ka Kristmas na ka bynta ki khunlung khynnah kiba ka ri ka sumar. Ïa kane ngi la ïamynjur

bad ngi la leh. Hadien ka Kristmas, ka Mother ka la wan ban ïakynduh ïa ngi bad ka la kylli ïa ngi la ngi lah ban lum pisa sa shisien na ka bynta ka sngi burom ki khynnah Musulman. Hadien kane, ngi la shu ïa sngewthuh hi, ba kan sa wan biang ban kyntu ïa ngi ban lum pisa sa na ka bynta ka sngi burom ki khynnah Hindu. Kumta ngi la hap ha ka shang-khawiah jong ka.

"Suki-pa-suki ka kynhun ka la nang ïar bad ka la nang phriang kylleng, haduh ba u Kpa Bakhuid u Pope Paulus VI, ha u Lber 26 tarik 1969, u la kyrkhu ïa ki rul jong ka seng bad u la ai jingbit ba ngin long ka shnat jong ka Seng Missionary of Charity kum ka 'INTERNATIONAL ASSOCIATION OF CO-WORKERS of MOTHER TERESA!'"

Ban long ki riewdkhot jong kane ka seng, ym donkam ban siew bai rung ne bai synniang, ne ban ïoh ïa ka takma long riewdkhot. Ban long riewdkhot ka long nvngkong nyngshap ka jingmon la jong shi-met. Ka Mother ka khot ïa kane: "Ka Lynti ha ka jingim." Ban long riewdkhot donkam ban sngewthuh ïa kine harum:

1. Kane ka seng ka kynthup ïa ki rangbah, ki kyn-thei, ki samla bad ki khynnah kiba na kano kano ka jait niam satlak ka pyrthei kiba angnud ban ieid ïa u Blei ha la ki marjan-marpa da kaba shakri kylluid mynsiem ïa ki baduk tam na ki baduk baroh, la ki long na kano kano ka kynhun longbriew, ka jingngeit ne ka niam; bad kiba kwah ban pynïasnoh lang ïa ka jingim jong ki bad ka jingtrei jong ka Mother Teresa bad ki

Missionary of Charity da kaba duwai bad kaba len ïalade.

2. Ka Jingthmu kaba kongsan duh jong kane ka Seng ka long ban ïarap ïa ki riewdkhot jong ka ban ïohi ïa u Blei ha ki briew kiba duk, bad ban ieid ïa U kham palat shuh shuh lyngba ki kam isynei bad ka jingshakri ïa ki baduk. Ban tip ïa ki baduk, namarba ka jingtip ka ïalam sha ka jingieid, bad ka jingieid ka dem shakri. – Ban pynlong ïa ki Nongïatrei lang ban ïa shim bynta ha ki kam ka Mother Teresa, da kaba len ïalade bad da kaba leh kunai. – Ban pynpaw ïa ka jingieid bad ka jingsngewsynei nyngkong nyngshap ïa kito ki dkhot ka ïing la jong, nangta sa sha ki paramarjan.

3. Ki Baduk tam na ki baduk – ki dei kito kiba thngan, kiba sliang, kiba lyngkhuit, ki bym don ïing, ki babiej baanna, ki koidi, ki dkoh, ki buaid kynja, kiba ïap da kaba shah ieh beiñ, kiba sngewsih, ki bym don baieid ïa ki, kiba shah ban beiñ bad kito baroh ki ba duh jingkyrmen.

4. Ki Nongïatrei lang ki kheiñkor ïa ka kyrdan bad ka jingkordor jong ka longbriew-manbriew.

5. U Krist, uba riewspah, u kylla duk namarba u ieid ïa ngi, bad ngi ngin ïa pyrshang ban pynim ïa ka jingieid da ki kam. Ngi dei ban pyllait ïalade na kiei kiei kiba lah ban pynthame ne pynlip ïa ka jingieid jong ngi iwei ïa iwei pat.

6. Ha ka juh ka por bad da ka juh ka mynsiem, ki Nongïatrei lang ki pynbiang na ka bynta ki

Mishonari ïa kiei kiei kiba ki lah ban ai, naduh ka por, ki mar ki mata haduh ki jingïarap mynsiem kiba ki donbor bad don lad ban ai. Ki tyrwa ïa la ki jong ki talen ha kaba shakri ïa ki baduk.

7. Kumba ki Sistar bad ki Brodar Missionary of Charity ki aiti lut ïalade ban shakri ïa ki baduk, kumta ruh ki Nongïatrei lang ki aiti hun ïalade da ka jingieid bad ka jingkmen.

8. Ka Seng ki Nongïatrei lang jong ka Mother Teresa, kam dei ka seng kynshew pisa. Ka Mother Teresa ka pdiang ïa ki jingai sngewbha kylluid mynsiem, ba la phah da no da no sha ka lyngba ka seng.

9. Ki Nongïatrei lang ki duwai wat ha ki jingtrei jong ki da kaba leh ïa kiei kiei baroh na ka bynta u Jisu. Ki ïalum lang la kumno shisien shibnai ban ïa duwai ban ïa puson lang shaphang ka jingieid u Blei.

10. Man ka sngi, ki Nongïatrei lang ki duwai :
To pynlong ïa ngi ko Trai,
Kiba bit ban shakri ïa ki parabriew jong ngi,
Kiba im bad kiba ïap ha ka jingduk
satlak ka pyrthei.
Ai ïa ki,
Lyngba ki kti jong ngi,
Ka jingbam jong ki kaba man ka sngi;
Bad da ka jingsngewthuh jingmut jong ngi

To ai ha ki ïa ka Jingsuk, ka Jingieid bad ka Jingkmen. Bud sa ka jingduwai jong ki Missionary of Charity (Sla 32).

"Ka Mother Teresa,
ka la ktah ïa ki dohnud jong ngi:
Haba ïohsngew shaphang ki jingtrei jong ka
hapdeng ki baduk bad ki bapang,
Ngi shu sngewrit!"

– INDIRA GANDHI.

6.

KA NAM BAD KA BUROM NA KA PYRTHEI

"Nga dei ban leit sha ka Skul bah Santiniketan ban ïoh ïa ka dikri," Ka la ong, "Ngam tip balei ki skul bah bad ki skul rit ki kwah pyndeng nam ïa nga. Ngam ju sngewnang rai ba ngan pdiang ne ngan kyntait ïa ki : Kine baroh kim long eiei na ka bynta jong nga, hynrei ki plie lad plie lynti ba ngan ïoh kren shaphang u Krist ha ki briew kiba lym kumta kin ym ïoh lad ban ïohsngew shaphang jong U."

Dei da kane ka jingthmu ba ka la pdiang ïa ki dikri, ki prais bad ki khusnam khnang ba u Krist un paw ha ka pyrthei ha ka dur ka dar jong ki baduk, bad da kaba leh kumta yn kyntiew ïa ka kyrdan ka long-briew man-briew jong ki.

Ka Mother Teresa hi shimet kam ju thrang ïa kino kino ki jingpynbna pyrthei shaphang ïalade ne ki jingkam jingleh jong ka. Ka ju ïai ong bunsien ïa kito kiba mut ban thoh kot shaphang jong ka, ba kin ym thoh shaphang jong ka hynrei shaphang ka jing-

trei na ka bynta ki baduk jong ka kiba donkam ban ïoh pat sa shisien ïa ka jingithuh da ka pyrthei.

Ka Mother Teresa kam ju pdiang da leilei ruh ïa kino kino ki Grant na ka sorkar, namarba kine ki teh ki khum ïa ka ha kaba pynbiang ïa ka kheiñ ka diah bad ka thoh ka tar. Kam ju pdiang tulop ne pisa kaba lah ban teh bor ïa ka. Shisien ka la phah noh $ 500,000 (Kumba 45,00,000 tyngka), namarba u nongphah u la ai ïa kane ka pisa kum ka baiseng na ka bynta ka seng jong ka. Ka la ong : "Ki baduk kim don boina, kim don ka seng ka dang, kumjuh ngi ruh ngim treh ban don. U Blei u pyndap." Da ka jingbym banse, bad dei namar ba ka ïohi ïa ka kti ïada bad ka rukom pyndap jong u Blei, ba ka pdiang mon sngewbha ïa kino kino ki jingtyrwa, ym dei na ka bynta jong ka hynrei na ka bynta ka jingtrei hapdeng ki baduk jong ka.

Dei ha u snem 1962 ba kane ka Riewkynthei kaba riam da i sari lieh, ka la kem nyngkong ïa ka matïong jong ka pyrthei. Ha une u snem, u President ka Indian Federation ha ka jingïadon lang u myntri rangbah u Pandit Nehru, u la ai ha ka ïa ka khusnam PADMA SHRI, kawei na ki khusnam baheh duh jong ka Ri India.

Ha u snem uba bud 1963, ka Conference of Asiatic States, ka la pyndeng ha ka Mother Teresa ïa ka MAGSAYSAY PRIZE, da kaba pynbna pyrthei ba ka long ka briew kaba shonghok duh hapoh Asia !

Ka jingaisngewbha jong u Pope Paulus VI ïa ka Mother Teresa ha u Nohprah 1964, hadien ka International Iucharistic Congress hapoh Bombay da ka kali lieh, 'White Lincoln Convertible,' ka la pynsmiej

bad pynpeitmat ïa bunbah ki briew ha India bad shabar ka Ri ruh. U Pope u la ai sngewbha ïa kane ka kali "Na ka bynta ka kam jingieid kaba salonsar" – shuwa ba un kiew ha ka liengsuiñ kaban rah noh ïa u sha Batikan. Katba u Pope u nang ai khublei ïa ka ha Bombay, ma ka pat ka nang don ha kata ka por hajan u Onil uba ka dang shu dep tam na kawei ka nala jong ka Calcutta. Ïa kane ka kali la shu khalai nusib bad ïa ka pisa baroh la pyndonkam na ka bynta ki baduk ka Ri India.

Ha u snem 1972, ka la ïoh ruh ar tylli ki khusnam na ka Ri America kiba long ka GOOD SAMARITAN PRIZE bad ka PRIZE OF KENNEDY FOUNDATION. La ai ha ka ïa kine ki prais kum ka jingñiewkor ïa 'ka jingieid bad ka jingaiti mon jong ka ïalade ban shakri ïa kito kiba anna ha ka met ka phad, ha ki sap longbriew bad ïa ki paid byllien baroh kiba shu shah kyntait beiñ ha ka pyrthei baroh kawei.'

Ka Mother Teresa ka la long ruh ka briew kaba nyngkong ban ïoh ïa ka JOHN XXIII PEACE PRIZE. Ki Nongbishar ki la jied ïa ka namar 'Ka jinglen ïalade bakynrei jong ka bad ka jingtyrwa sbun jong ka ïa la ka jingim ha kaba ïarap ha India bad ha kiwei pat ki ri jong ka pyrthei ïa kito kiba ngat ha ka thngan ka sliang, ka jingjynjar, ka jingpang, ka jingshah kyntait ïing, ka jingshah iehbeiñ. Kane ka long kum ka jingithuh ka pyrthei ïa ka jingtrei shitom jong ka ban pynkiew irat ïa ka jaitbynriew, ban bujli ïa ka jingsngewsih da ka jingieid kaba longblei. La ai ïa kane ka prais ha ka Nongbah Batikan ha ka jingïadon lang bun ngut ki briew bapawkhmat ka Balang. U Pope Paul VI u la kren sngewieid shaphang

jong ka, kumne: 'Ka Riewniam kaba sngewrit bad kaba jarjar, hynrei kaba ym lah ban buhrieh ïalade ... ka long ma ka ka nuksa bad ka shap jong ka jingshem pat ïa ka jingtyrwa mon ïalade jong u khun bynriew ha kaba ka shongneh ka jingsuk ha pyrthei.' U la pynkut da kine ki kyntien bashoh jingmut, "Ka long ka jingshem (Discovery) kaba dang ïa dei samoi bha ba u briew u long u hynmen u para jong ngi."

Ha u snem 1972, ka la ïoh sa ïa ka PANDIT NEHRU AWARD FOR INTERNATIONAL UNDERSTANDING, kum ka jingñiew burom 'ïa ka jingshakri sbun jong ka, khlem ñiew shiliang khmat ïano ïano ruh na ka daw ka jinglong kynhun bynriew, ka jingngeit ne ka niam, bad ba ka la trei jynsur mynsiem khlem da dawa ïa kino kino ki nam ki burom ne ki jingïaroh na ka pyrthei'.

Ka la ïoh ïa ka TEMPLETON PRIZE ha London bad ïa ka ST. LOUISE DE MASSILAC PRIZE ha Los Angeles ha u snem 1973. Ha u juh u snem ka shnong Milan ha Italy ka la ohdur ïa ka ha ki pisa ksiar ka ri da kaba bynrap ïa kine ki ktien 'Ka Kmie jong ka Asia.'

Ïa ka Mother Teresa la jied na ka bynta ka Templeton Prize na ki 2000 ngut ki riewpawkhmat ka pyrthei da shiphew ngut ki nongbishar kiba dei na ki niam bapher. 2 ngut ki dei ki Anglican (Shor), 2 ngut ki Presbyterian, Uwei u Methodist, Uwei u Ju, Uwei u Muslim, uwei u Buddhist, uwei u Hindu bad uwei u Katholik.

Ha kaba pdiang ïa kane ka Khusnam, ka Mother Teresa ka la ong:

"Ha kaba ai ïa kane ka khusnam ha nga, la ai ïa ka, ha ka jingshisha, ha kito ki briew baroh kiba ïa shim bynta lang bad nga satlak ka pyrthei ban ïa noh kti lang ha ka kam ban ieid bad ban pynphriang ïa ka jingieid jong u Blei hapdeng ki briew."

"Ha ka jingshisha ngi ïa ktah ïa ka met jong U. Dei ïa u Krist uba thngan ba ngi ai bam; dei ïa u Krist uba lyngkhuit ba ngi pynkup; dei ïa u Krist uba phetwir ba ngi ai jaka shong-jaka sah; bad kam dei tang ka jingthrang ïa ka bam; ka jinglyngkhuit ha ka jaiñ ka nep; bad kiba khlem ki ïing ba la shna da u mawit; hynrei u Krist mynta ka sngi u don ha ki bathngan, ha ki baduk, bad wat ha ki ba riew-spah ruh."

"Hangne ha England (Bilat) bad ha kiwei ki jaka ruh kum ha Calcutta, ngi shem bun ngut ki briew kiba sngewmarwei, kiba sngewtmang. Ngi don shano keiñ haba kumta ? Hato ngi da tip shai ba don kum kine ki briew kiba im teng teng mar-syndah ïing bad ngi ? U lah ban dei uba matlah u ban da sngewkmen haduh katta katta lada don ba pule ha u ïa ki khubor. Ne u briew uba riewspah uba shu shah kyntait beiñ, u bym ju don ba jngoh ïa u. Kum une u briew uba riewspah u don bun kiei kiei hynrei u shu ngop ei naba ym don ba ktah ïa u. U donkam ïa ka jingktah jongno jongno – U ap kmang ïa ka sur ieid kaba mih na u briew."

Nalor kine ka Mother Teresa ka la ïoh ruh ïa ka ALBERT S. AWARD jong ka America ha u snem 1975. Ka United nations ruh ka la buh ïa ka dur jong ka ha ki pisa kiba ka la pynmih kyrpang ban ïarap ïa ki baduk sawdong ka pyrthei.

Ha u snem 1979 pat, ka la ïoh ïa ka BALZAN AWARD na u President ka Italian Republic, u Sandro Pertini; bad ïa ka NOBEL PEACE PRIZE ha u snem 1979. Haba pdiang ïa kane ka khusnam, ka la bthah ïa ki nongpynïaid ban ym pynlong ïa ka jingkhawai burom kumba ju long, hynrei ban ai ïa kane ka pisa-khawai-burom ban pyndap ïa kiba thngan kiba shitom sawdong ka pyrthei.

Nalor kine ka Mother Teresa ka la ïoh ruh ïa bun kiwei pat ki khusnam, ki prais bad ki dikri na ki ri bapher. Ka la ïoh ïa ka Doctor of Humane Letters Degree na Washington, America (1971); Ka Mater et Magistra Award ha America (1974); Ka Honorary Doctorate of laws, na ka St. Francis Xavier's University, Canada (1975); Honorary Doctorate na ka Santiniketan University, India (1976); Doctor of Divinity na Cambridge University, England (1977) bad kiwei kiwei de.

Ha u Ïaïong shi tarik, 1980, hadien ba ka la ïoh ïa ka Nobel Peace Prize, ka Mother Teresa ka la pynbna paidbah ba kan ym leit shuh shano shano ban shim ïa kino kino ki Khusnam, ki prais ne ki dikri, namar, kumba ka ong : "Ka khmat ka pyrthei kaba la shat ha nga naduh ba nga la ïoh ïa ki khusnam bapher, ka la pynthut ïa ka jingtrei jong nga haba shakri ïa ki baduk."

Mynta ngi ïohsngew bun ki riewpaw khmat pyrthei kiba wan jngoh ïa ka Ri India, ki da leit dalade hi sha Calcutta ban tyrwa ïa ki khusnam ba ki wanrah na ki ri jong ki na ka bynta ka Mother, kum kaba la jia haba kut u snem 1983 haba ka syiem jong ka Bilat, Ka Elizabeth ka la poi hi sha Calcutta

ban pyndeng nam ïa ka, bad u Dr. Fred Sinowatx, u ba long u Myntri rangbah jong ka Austria uba la wan kit ki nam bad ki dawai dashin na ka bynta jong ka ha u snem 1984.

Uwei u briew uba la ïarap shisha ban kyntiew nam ïa ka Mother Teresa hakhmat ka pyrthei dei u Malcolm Muggeridge, uba la ïalam ïa ka kynhun shondur batbit jong u na England (B.B.C.) ban ring phlim shaphang ka jingtrei jingktah jong ka. U la ai kyrteng ïa kane ka phlim SOMETHING BEAUTIFUL FOR GOD. U la thoh ruh kawei ka kot shaphang jong ka da kane ka juh hi ka kyrteng. Dei lyngba jong u ba ka mynsiem ieid para-briew ka la kyndit bynriew ha ki thaiñ sepngi ka ri Ïurop. Mynta lyngba jong u ka Mother Teresa ka ïoh ki paralok, ki nongkyrshan satlak ka pyrthei. U Malcolm, uba ju long u Kristan tang ka nam, mynta u la shem pat ïa u Krist lyngba jong ka. Kumjuh ruh u Dominique Lepierr, u nong thoh ïa ki kot: 'IS PARIS BURNING?' 'FREEDOM AT MIDNIGHT' bad 'THE 5TH HORSEMEN' u la ïoh biang ïa la ka jingngeit lyngba jong ka.

"Phi tip!" ka ju ong, "Kine ki khusnam kim dei na ka bynta jong nga, ki dei na ka bynta ki briew jong nga. Dei na kata ka daw ba kim ktah ïa nga, namarba nga tip ba kim dei na ka bynta jong nga, hynrei na ka bynta ki baduk. Suki jai ka pyrthei ka sdang ban ithuh bad ban peiphang, ban ieid bad ban pdiang ïa ki. Ka jingdon jong ki jingthoh kiba bun haduh katne katne ki pynpaw ba ki briew ki la sdang ban khih bad ban sngewthuh."

Ha u Jylliew 20 tarik, 1985, ka Mother Teresa ka la pdiang ïa ka MEDAL OF FREEDOM na u President Ronald Reagan ka America. Ka la pdiang ïa kata ka Medal-nam kum ka dak ka shin jong ka jingburom ka pyrthei ïa u Blei bad ïa ki baduk. U President Reagan u la nam ieid ïa ka "Ka riewkhuid ki nala." Ha ka jingkren jong u, u President u la ong, ba ha ka jingshisha kane ka khusnam ka dei tang na ka bynta ki Nong Amerika kiba la leh eiei na ka bynta la ka jong ka Ri. Hynrei ha ka Mother Teresa ym don pud don sam. "Ma ka ka long da shisha ka nong-shong-shnong bashisha jong ka pyrthei."

Haba ka Mother Teresa ka la ïeng ban kren, ka la sdang da kaba ong : "Nga long ka bym shong hok ban ïoh ïa kane ka khusnam, hynrei nga pdiang ïa ka na ka bynta ka burom bakhraw jong u Blei bad ha ka kyrteng jong ki milion ngut ki briew kiba duk sawdong ka pyrthei."

U President Reagan u la kren biria ba ka Mother Teresa ka lah ban long ka briew kaba nyngkong ka ban sa die ïa kata ka medal ban ïoh pisa na ka bynta ki baduk.

Ka Jingim jong ka Mother Teresa ka long ka Jingduwai kaba im. Ka sngew ba ka jingkynjah, ka jingdon marwei bad u Blei ka long kaba donkam eh – kum ka jingtrei jong ka.

– DESMOND DOIG.

7.

KA BRIEW JONG U BLEI

"Ngi long nyngkong nyngshap ki riewniam; ngim dei ki nongtrei pynbha ïa ka imlang sahlang, ngim dei ki nonghikai, ne ki doktor, ne ki nos. Ngi dei ki sistar riewniam. Ngi shakri ïa u Jisu ha ki baduk. Ngi sumar ïa U ngi aibam ïa U, ngi pynkup ïa U, ngi leit jngoh ïa U, ngi pyntngen ïa U ha ki baduk, kiba shah ibeiñ, ki bapang, ki khunswet bad kiba ïap ibeiñ. Hynrei kaei kaba ngi leh, ki jingduwai, ki jingtrei bad ki jingshahshitom jong ngi baroh ki long na ka bynta u Jisu. Ka jingim jong ngi kam don jingmut eiei – kane ka dei ka mat kaba bun ki briew kim sngewthuh – Nga shakri ïa u Jisu ar-phew-saw kynta shisngi; kaei kaba nga leh ka long na ka bynta jong U bad ma U u nang aibor ïa nga. Nga ieid ïa U ha ki baduk, bad ïa ki baduk ha U – Hynrei u Trai u wan nyngkong."

"Haba don briew kiba wan jngoh kai ïa ka ïing jong ngi." Ka la nangbteng, "Nga ïalam ïa ki sha

ïingmane ban duwai shipor." Nga ong ïa ki, 'Ïa ngin ïa ai khublei nyngkong ïa u Kynrad ka ïing ka sem' – U Jisu u don hangne, dei na ka bynta jong U ba ngi trei bad ha U ngi aiti lut ïa la ka jingim. Ma U, u aibor ïa ngi ban jam shaphrang ha kane ka jingim da ka jingsuk mynsiem. Khlem ma U ngin ym lah ban leh ïa kaei kaba ngi leh."

Da shisha, ka Mother ka long ka briew jong u Blei kaba da riewblei eh. Ka la pynsuhthied ïa la ka jingtrei ha ka nongrim jong ka jingngeit, ka jingieid ka jingkyrmen bad ka jingtrei shitom. Wat la ka bunkam, ha kaba leit tam ïa ki baduk, ba jan dkut mynsiem, wat la ka dei ban ai bam ïa ki hajar ngut, kam ju klet ba ka long nyngkong nyngshap ka atiar jong u Blei.

Ka Mother Teresa ka long ka briew kaba shlei pura da ka jingngeit. Khlem tip shano ? Yn sdang nangno ? kan long kumno ? ka la shu buddien beit ia ka jingpasiaw jong u Blei kumba la leh u Abraham hyndai hynthai khlem kylli khlem pyrthew, khlem tip ïa ka dang ka duh, ka lashai lashisngi (peit Jenesis 12 : 1-4).

"Nga ngeit ïa man ki kyntien jong u Trai", ka ju ong, "Nga ngam leh eiei, dei ma U uba leh lut."

Haba kren shaphang ka jingngeit la jong, ka ju ong :

"Nga kloi ban aiti ïa la ka jingim, hynrei ym dei ïa ka jingngeit jong nga."

Ka Mother ka long ruh ka briew kaba shaniah tylli ïalade ha ki kti jong u Blei. Ka ju sngewhun ban pyrto ieid ïa kito ki kyntien u Jisu :

"Wat khuslai wat diaw da kaba ong : 'na ei ngan ïoh bam ïoh dih ne ïoh jaiñ ïoh nep ? u Kpa bneng jong phi u tip lypa ba phi donkam ïa kine kiei kiei baroh. To im sngi tang na ka bynta ka Hima bad ka mon jong u Blei, bad u Blei un sa pynbiang ïa phi ïa kine kiei kiei baroh." ' (Mattheus 6/31-33)

"Peit", ka la ong shisien ka sngi, "Nga long kum une u let ha ka kti jong u Blei, u let u barit, ba Un thoh kat kaba u mon."

Haba don ba kylli la ka biang pisa ban pynïaid ïa ki jingtrei jong ka, ka la ong :

"Ka pisa ? ngam ju pyrkhat shaphang jong ka. Ka ju wan borabor. Ngi trei na ka bynta u Trai. Ma U keiñ u dei ban sumar ïa ngi. Lada u kwah ba ngin leh eiei u dei ban sei ruh ïa ki lad. Lada um pyndap pynbiang pat ïa ngi, nga sngewthuh ba um kwah ïa ngi ban leh ïa kata ka kam. Nga shu klet noh ïa ka."

Sa kawei pat ka jinglong bashynna duh jong ka, dei ka jingieid. Ka jingieid ïa u Blei ha ki baduk bad ïa ki baduk ha u Blei. Kane ka pynlong ïa ka ban ong :

"Ym donkam ba ngin leh ïa kiei kiei kiba khraw ban pyni ïa ka jingieid jong ngi ïa u Blei bad ïa ki paramarjan jong ngi. Dei ka jingieid kaba ngi buh ha ki jingkam jingleh jong ngi kaba pynlong ïa ki – ki jingtyrwa kiba iphuh iphieng hakhmat u Blei."

Ka ju ong ruh bunsien :

"Ka jingtrei jong ngi ka long tang ka dak jong ka jingieid jong ngi ïa u Blei. Ngi dei ban theh lut ïa ka jingieid jong ngi hangno hangno. Ki briew ki long ki lad ba ngi lah ban pynpaw ïa ka jingieid jong ngi ïa u Blei."

Ka Mother ka long ka briew ka batrei shitom. Ka thiah tang khyndiat, ym palat ïa ka ar ne lai kynta shimiet. Ka shong thoh jingthoh haduh ynda sdang kynjat shai.

"U Blei u la ai ha nga ka jingaisngewbha kaba khraw bha: ka jingkoit jingkhiah" ka la ong. Ki kti jong ka ki eh da ka jingtrei shitom, hynrei ka long ruh ka briew kaba khlaiñ, kaba trei jubor bad ka bym ju pynsepei ïa la ka jong ka por.

Nalor kine, ka long ka briew kaba sngewrit, kaba ïoh por na ka bynta ki President, ki Myntri rangbah ki ri bapher, ki Bishop bad ki heh ki haiñ na kylleng. Kumjuh ruh ka don por na ka bynta kito kiba don ha tmier ka jingïap, ka don por na ka bynta ki khunlung ki khynnah kiba donkam ïa ka. Ka leit jngoh lut ïa ki konben, bad ka da tip kyrteng ïa kawei pa kawei ka sistar ha ka seng.

Lada ngi sdang ban ïatai sa ïa kiwei pat ki hok jong ka, ngi lah ban thoh da bun lynnong, hynrei ka shong ha phi ki nongpule ban ïa sot ïa kaei kaba phi sngewshoh khnang ban kyntiew ïa ka longbriew kaba shimet.

Bun ki kot bad ki kot khubor ki la nam ïa ka 'Ka riewkhuid ki nala' ne 'Ka riewkhuid ka juk mynta' bad kumta ter ter... Haba bishar bniah ïa ka jingim barieh jong ka, ngi shem ba ka long da shisha ka briew kaba la ïakynduh khuk bad u Blei bad kaba dang ïai kynduh ruh ïa U ha man la ki khep jingim, ym tang ha ka trei ka ktah jong ka, hynrei wat ha ka por kaba ka dem ban duwai.

Na ki rymmiang shyntur jong ka hi ngi ïohsngew: "Ngi dei ban shem ïa u Blei, bad ngin ym lah ban

shem ïa u ha ka jinghumhum-hamham. U Blei u dei u lok jong ka jingjarjar. Peit kumno ka mariang, ki dieng ki siej, ki syntiew ki skud, ki phlang ki kynbat ki heh ki plung ha ka jingjarjar; Peit ïa ki khlur, ka sngi, u bnai kumno ki khih ha ka jingjarjar. Hato ka kam jong ngi kam long ban ai ïa u Blei ha ki baduk kiba im ha ki slum ? Ngi ai, ym dei u Blei uba la ïap, hynrei u Blei uba im bad uba ieid. Ngi donkam ïa ka jingjarjar khnang ba ngin lah ban ktah ïa ki mynsiem. Kaba kongsan duh kam dei kaei kaba ngi ong, hynrei kaei kaba u Blei u pasiaw ha ngi bad lyngba jong ngi. Ha kane ka dur, baroh ki kyntien jong ngi kin ym phoida eiei. Ki kyntien ki bym ai ïa ka jingshai u Krist, ki nang pynkhraw ïa ka jingdum."

La ki kam babun ki sdien rynjaiñ ïa ka, hynrei, kam ju pynduh ïa la ka por duwai bad ka por Mas. Mynstep lang bad kiwei ki sistar, ka shim bynta ha ki jingïaduwai lang, ka Mas bad ki jingpuson. Mynsngi, janmiet bad mynmiet ruh kam ju pynduh ban leit shong ha kjat u Kynrad bad sngap ïa U, namarba dei ma U uba shanbor ïa ka.

Ka ju kyntu ruh ïa kiwei :

"Phi dei ban ïoh por la kumno kumno shiteng kynta mynstep bad shi kynta janmiet ha kaba duwai. Phi lah ban duwai haba phi trei. Ka jingtrei kam pynsangeh noh ïa ka jingduwai bad ka jingduwai kam pynsangeh noh ïa ka jingtrei. Donkam tang ba ngin kyntiew ïa la ki jingmut jingpyrkhat sha U. "Nga ieid ïa Me ko Blei, nga shaniah ha Me, nga ngeit ha Me, Nga donkam ïa Me", kine ki long ki jingduwai kiba biang eh.

Ka Mother Teresa ka sngew hi halade ba ka jingduwai ka long ka thymmei jong ka bor treikam jong ka baroh. Namar kane ka jingsngew halade, ka la kyntu ruh ïa baroh kiba ka ïakynduh ba kin sot bor na kane ka Tlong jong ka Jingkhlaiñ-bor baroh: kaba long ka Ïukharist Bakhuid.

"Kaei kaba kongsan duh" ka la ong, "ka long ka jingieid kaba jylliew, ka jingieid kaba shimet ïa u Jisu ha ka Sakramen. Kumta da kaba shem ïa U ha ka Ïukharist bakhuid, kin lah ruh ban shem ïa u ha ki marjan-marpa, bad ki lah ruh ban shakri ïa ki baduk ki batoi baroh."

"Ka Mas ka long ka jingbam mynsiem kaba tei ïa nga. Khlem ka Mas bakhuid ngan ym lah ban im wat shisngi ne shikynta ruh. U Jisu u wan sha ngi ha ka por mas ha ka dur u kpu bad ka waiñ, katba ha ki slum ngi ïohi bad ngi ktah ïa u ha ki met ki phad ba la tor bad ha ka dur ki khynnah kiba la shu shah ieh beiñ. U dei u juh u Krist uba la ong : Nga thngan, nga lyngkhuit, nga pang, ngam don ïing...."

Da kane ka jingsngewdonkam halade ïa ka Ïukharist, ka la ban ruh ïa ki sistar bad ki nongïatreilang jong ka ban ñiewkor bad ñiewburom ïa ka Mas bad ka Ïukharist bakhuid.

KI KHEP JINGEH

Wat la ka pyrthei ka ïohi kumba ka Mother Teresa ka shu phuhsamrkhie shilynter, hynrei da shisha kam long junom kumta. Teng teng ka jingsngewdukha mynsiem ka wan, ka jingsngewlehnohei

ka pynthame, ki briew ruh teng teng ki shu pynjulor ei ïa kaba ka la pyrshang ban tei da ka jingieid bad da ka umsyep.

Da kaba sngewshipa tengteng ka ju ud weibriew :

"Don ki por ba nga sngew thylli sat ïalade, nga sngew kum ka shynrong kaba thylli, ka mar kaba khlem nongrim, khlem don eiei ban kyrshan ïa nga; Nga sngew marwei bad nga sngewblaw."

Ka dei shisha ba u Blei u tynjuh ïa kito kiba u ieid da ki laiphew rukom.

Haba pyrkhat ïa ka jingtrei jong ka, ka ju ïam rem "Ki jingleh jong nga kim palat ïa ka shijaw ha ka duriaw bah", ka la ong. Hynrei kam klet ba ka long tang "ka atiar kaba pyndep ïa kaba ka dei ban leh bad ka jah noh." U Blei u pyndep ïa kaba u mon, ha ka ïa bad ka por kaba u ibit-ibiang.

Nalor kine ka ju ïakynduh ruh ïa ki jingeh na ki nongïatrei lang, na ki briew kiba ka trei, na ki bahalor – hynrei kam ju tieng – ka jam beit shaphrang namarba ka tip ba ka trei ïa ka kam ka jong u Blei. Ma U hi un ai bor ai sor bad ïalam lynti ïa ka.

Kaba pynkthang dohnud duh ïa ka Mother, ka long haba ki sistar jong ka ki iehnoh ïa la ka jong ka jinglong Riewniam hadien ba ki la khlei ïa la ka juban lak ban im duk, im sotti, bad im kohnguh shi jingim bad ban shakri ïa ki baduk tam na ki baduk tam baroh. Ka ju ong : "Duwai na ka bynta kito baroh kiba don ha ka jingïasyllok ba u Blei Un sumar sukher ïa ki, bad ba Un ri un kdup ïa ki ha ka jingieid jong U."

Ka briew kaba ïohi shai ïa ka thong, la beh ka 'eriong ka 'erngit, la pom u pyrthat jhieh ne rkhiang, long kat kaba long, jia kat kaba jia – ka hun bad ka kmen shilynter. Ka trei na ka bynta u Blei, U Blei u long ka bainong jong ka.

Ka Mother Teresa
Ka long ka dak
jong ka dur u Krist
ha ka pyrthei kaba ngi im.

– JEAN VANIER.

8.

KA MOTHER TERESA KA ONG :

I. U JISU HA PYRTHEI

U Jisu u wan

Mynta ka sngi, sa shisien, u Jisu u wan sha ki la jong bad ki la jong kim ithuh ïa U. U wan ha ka met bamong jong ki baduk; hynrei U wan ruh sha ki riewspah kiba bun ka spah sadhai. U wan ha ka jingsngew marwei ki dohnud jong ki, haba ym don ba ieid ïa ki. U Jisu u wan sha phi bad sha nga, bad bunsien, kham bunsien ngi shu shah ba un ïaid lait khlem ithuh ïa U.

II. KA JINGIEID

Ka Jingieid ïa u Blei

Men ieid ïa u Trai u Blei jong Me da ka dohnud jong me baroh, da ka mynsiem jong me baroh bad da ka jingmut jong me baroh. Kane ka long ka

hukum bakhraw jong u Blei. U Blei um ju hukum ïa ngi ïa kaei kaei kaba ngim lah ban leh. Ka jingieid ka long kum u soh u baplung basan ha man la ki aïom, bad uba ki kti baroh ki lah ban kheit. Kat uba kwah u lah ban lum ïa u khlem don pud. Man u briew u lah ban poi sha kane ka jingieid lyngba ka jingpuson, ka mynsiem kaba duwai bad kaba len ïalade, da ka jingim kaba rieh kaba dap maiñ da ki spah maïa.

Ka jingieid ka dei ban pynmong

Ka jingieid kaba nylla bad ka jingsbun kaba shisha ka paw shynna tang ynda phi lah ban ieid haduh ba ynda pynmong, lada kam pynmong kam dei ka jingieid kaba shisha ... U Jisu u la dei ban ïap khnang ban pynshisha ïa ka jingieid jong U.

Ka jingieid kaba kongsan

Ym donkam ba ngin leh ïa kiei kiei kiba khraw ban pyni ïa ka jingieid jong ngi ïa u Blei bad ïa ki paramarjan jong ngi. Dei ka jingieid kaba ngi buh ha ki jingkam jingleh jong ngi kaba pynlong ïa ki jingtyrwa jong ngi kiba iphuh-iphieng hakhmat u Blei.

Ka dak ka jingieid

Ka jingtrei jong ngi kam long palat ban ïa ka dak ka jingieid jong ngi ïa u Blei. Ngi dei ban theh ïa ka jingieid jong ngi hano hano, bad ki briew ki long ki lad ban pynpaw ïa ka jingieid jong ngi ïa u Blei.

Ka jingieid ha ka pyrthei

Ki baduk ki dei ban tip ba ngi ieid ïa ki bad ba ngi donkam ïa ki. Ma ki hi kim don eiei ban ai lait noh tang ka jingieid. Ngi dei ban trei dohim-dohïap tang kumno ban pynphriang ïa kane ka khubor – ka jingieid bad ka jingsngewlem. Ngi dang pyrshang ban rah ïa ka jingsuk sha ka pyrthei lyngba ki jingtrei jong ngi, hynrei ka jingtrei ka long ka jingaisngewbha jong u Blei.

Ki briew mynta ki thngan ïa ka jingieid bad ka jingïasngewthuh jingmut kiba long kiba donkam bad kiba long ruh ki jubab ïa baroh ki jingsngew marwei bad ki jingduk-khai. Dei na kane ka daw ba ngi lah ban leit sha kiwei pat ki ri kum ka England, ka America bad ka Australia – haei ba ym don jingthngan ïa ka bam ka dih, hynrei namarba don ki briew kiba shahshitom na ka jingsngew marwei, ka jingsngew duh jingkyrmen, ka jingïa isih, ka jingbym ïa paiñ ïing, ka jingbym donbor bad ka jingsngew lehnohei ka jingim. Don kiba la klet kumno ban phuhsamrkhie, kiba la klet ïa ka jingthiang ka kti ieid jong ka jinglong briew, kiba la jan klet ka mut aïu ka jingieid kaba shisha. Ki donkam ïano ïano ban sngewthuh bad ban burom ïa ki.

Ïa ki baduk ym ju don ba burom. Bun kiba tharai ba ym lah ban ñiew ïa ki baduk kum ki briew kiba lah ban ieid – ki briew kiba kum maphi bad manga. Phi tip ! ki samla ki la sdang ban sngewthuh; ki kwah ban shakri da ki kti jong ki bad ban ieid da ki dohnud jong ki. Ym dei tang ban pynpaw ïa ka

rongphong hynrei ki kwah ban ieid da ka mynsiem kaba shisha.

Ngi lah ban ieid na ki daw kiba pynmyntoi shimet. Nga ieid ïa phi, hynrei ha ka juh ka por nga kwah ban kjit na phi katba nga lah ei, wat ki mar kiba ngam shonghok ban shim. Hangta kam don shuh ka jingieid kaba shisha.

Ka jingieid bashisha ka pynmong. Ka dei borabor ban pynmong. Ka dei ban long kaba pynmong ban ieid ïano ïano, – phi dei ban kloi ban pli ïa la ka jingim.

Haba ki briew ki ïa poikha, ki dei ban aiti noh ïa kiei kiei baroh ban ïa ieid kylliang. Ka kmie kaba kha ïa i khun ka dei ban shah bun ki jingshitom. Ka long kumjuh na ka bynta jong ngi ki riewniam. Ban long pura ki jong u Blei ngi dei ban aiti lut ïalade bad ïa kiei kiei baroh. Dei tang hangta ba ngin lah ban ieid da shisha. Sumar ! ka ktien ieid ka lah ban ïalam bakla ruh ïa ngi lada ngim husiar bha.

III. KA JINGPYRKHAT LEM ÏA KIWEI

Ka jingpyrkhat lem ïa kiwei ka long u mawjam sha ka jingkhuid kaba longblei. Da kaba long kiba pyrkhat lem ïa kiwei, phi ïa kham syriem dur ïa u Krist. Namar ka dohnud jong U ka long kaba jemnud bad U long borabor uba pyrkhat lem ïa ka jingbha jong kiwei. Ka jinglong riewniam jong ngi, khnang ba kan long kaba seisoh ka dei ban pynlong ïa ngi ki briew kiba pyrkhat lem ïa kiwei. U Jisu u la leit ïaid sawdong ban leh ïa ki kam kiba bha. Ka Maria ka

khlem leh eiei ha Kana, hynrei ka la shu pyrkhat lem ïa ka jingdonkam jong kiwei bad ka pyntip ïa ki ha u Jisu.

IV. KA JINGNGEIT

Ka jingngeit, ka jingngeit bad ka Balang!

Haei ba don ki jingmaïa, hangta ka don ka jingngeit. Ïa ka jingngeit phin ym lah ban pynkylla la phi leh kumno kumno ruh. Ïa ka jingngeit phi lah ban don ne phi lah ban ym don – tang katta. Na ka bynta jong ngi ka long kaba suk namarba ki kjat jong ngi ki don ha khyndew. Ngi im bad bun ki jingshisha kiba paw tyngkrein.

Ka jingstad bad ka jingngeit

Ka jingnang jingtip jong ngi kan ym lah ban kah dum ïa ka jingngeit jong ngi. Hynrei ka nang pyni ïa ka jingïar ka matti jong u Blei. Bunsien ngin ym lah ban sngewthuh. Ngam tip lada phi la pule ha ka jingim jong u Akostin bakhuid; ka long ka nuksa kaba biang eh. U Akostin bakhuid u la shem shitom shibun ban sngewthuh shaphang u Blei, ban sngewthuh shaphang ka Trinity Bakhuid, ban sngewthuh shaphang ka jingïar ka matti u Blei. Da ka jingpyrkhat briew, ym shym lah ban sngewthuh ïa kata. U la leit wad shane shatai bad ha kawei ka sngi u la lap ïa uwei u khynnah rit, uba dang pyrshang ban pyndap um ha kawei ka thliew rit. U Akostin u la kylli ïa uta u khynnah ba u mut ban leh aïu, bad u la ïoh ïa kane ka jubab : "Nga dang pyrshang ban

jiar ïa kane ka um jong kane duriaw-bah ha ine i thliew rit." U Akostin u la lyngngoh ngaiñ bad u la kem ktien ba kata te ka bym lah long. Te, Uta u khynnah uba long da shisha u angel u la ong: 'Ka kham suk ban jiar lut ïa ka um jong ka duriaw ha ine i thliew ban ïa kaba sngewthuh ïa ka jingmaïa jong u Blei', bad ka long kaba shisha.

V. KA BOR PYRKHAT

U Blei u la thaw ïa kiei kiei baroh. Ki thap-balieh, ki mrad ki mreng bad ïa ka mariang baroh kawei u la thaw na ka bynta jong ngi. Ha ki u khlem ai ka bor pyrkhat ba kin lah ban jied. Ki don tang ka jingsngew (instinct). Ki mrad ki lah ban ieid bad ban ieid ha ka rukom kaba phylla – hynrei kata baroh ka long tang ka jingsngew. U Briew u lah ban jied, bad u Blei un ym shim noh – ka bor pyrkhat, ka bor ban mon bad ban jied na u. Nga kwah ban leit sha bneng bad ngan sa leit khlem pep da ka jingaiei jong u Blei. Lada nga jied ban leh pop bad ban leit sha dujok, kata ka long ka jingjied jong nga hi. U Blei un ym lah ban leh bor pyrshah ïa ka mon jong nga. Dei na kata ka daw ba ngi aiti mon ïa la ka bor pyrkhat haba ngi kylla long ki riewniam.

VI. KA JINGDUWAI

Ka jingduwai jong nga

Nga duwai ba man uwei pa uwei na phi, phin long kiba khuid! ba phin lah ban pynphriang ïa ka jingieid jong U sha katba phi leit.

To ai ba ka jingshai jong ka jingshisha jong U kan synran ïa ka jingim jong phi kaba man ka sngi. Da kumta u Blei Un lah ban nang ïai ieid ïa ka pyrthei lyngba jong phi bad da phi.

Ieid ban duwai

To ieid ïa ka jingduwai, ka jingduwai kan pynheh ïa ka dohnud jong phi haduh ba phin lah ban kdup lut halade ïa ka jingaiei jong u Blei. Pan bad wad, bad ka dohnud jong phi kan plung kan san haduh ba phin lah ban pdiang ïa U, kum u la jong.

Ka nongrim ka jingim

Ngi pynshong nongrim ïa ka jingtrei jong ngi ha ka jingduwai.

Ka jingjarjar bad ka jingduwai

Khlem don ka jingjarjar ngin ym lah ban duwai!

VII. KA JINGJARJAR

U Blei U dei u paralok jong ka jingjarjar. Ka jingkren jong U ka long "To jai jai bad to tip ba Nga dei u Blei." U kwah ïa ngi ban sngapjar khnang ba ngin lah ban shem ïa U. Ha ka jingjarjar jong ka mynsiem, u Blei U kren.

U Jisu U la pynleit sawphew sngi ha ka jingjarjar shuwa ba Un sdang ïa ka kam paidbah jong U. Bunsien U ju leit sha ka jaka bamarwei, u peit miet

halor ki lum da kaba sngapjar bad da kaba duwai. Ma U Uba la kren da ka bor kaba phylla, U la pynleit por shuwa ha ka jingjarjar.

VIII. KA MAS BAKHUID

Ka Mas ka ai bor

Ngam lah ban im khlem ka Mas bakhuid, khlem u Jisu. Dei namarba nga ïohi ïa u Jisu ha ka dur u kpu ba ngan sa lah ïohi ruh ïa u ha ki met batlor jong ki baduk. Dei namar kane ka daw ba nga kwah ban long kawei bad u Krist. Lada nga don ka jingngeit kaba jylliew ha ka Ïukharist Bakhuid, nangta ngan sa lah ban ktah ïa U ha ki met bator, namar ma U hi u la ong, 'nga long u Kpu jingim'.

Ka dak jong ka Jingïatylli

Ka Ïukharist ka long ka dak bad u Mawdong jong ka jingïatylli. Ngi ïa long kawei sawdong ka duwan ha kaba u Trai u don da shisha ha ka Sakramen Bakhuid. Ngi dei ban duwai na ka bynta ka jingïatylli jong u paid Kristan baroh, ba kan don ka jingïatylli bashisha hapdeng jong ngi kum kawei ka Met u Krist.

IX. KI MISSIONARY OF CHARITY

Ki aiti ïalade shitylli

Ki Missionary of Charity ki dei ban ai, bad kaba kongsan eh ka long ba ki dei ban ai ïalade shitylli.

U Atiar bad u nongtrei

Ngi long tang ki atiar kiba dei ban pyndep ïa ki bynta barit ba ngi dei ban leh – nangta pat ngi jah noh.

Ka jingleh barit ka biang eh

Haba don ba ong ba ki sistar kim shym la leh ïa ki kam kiba heh kiba khraw, ba ki shu pyndep tang ïa ki kam barit-baria bad ba ki briew kim bna ïa ka jingdon jong ki, nga jubab ba lada ki la ïarap wat tang ïa uwei u briew ruh ka la biang. U Jisu un jin da la ïap mon sngewbha wat tang na ka bynta uwei u briew – uwei u nongpop.

U Krist u sliang

Ha man la ki ïing jong ngi, haba phi rung ha ka ïingmane, phin ïohi ïa ki kyntien NGA SLIANG ! Ka jingkhot jong u Jisu. Ngi im ban pyntngen ïa u Jisu, ban pynjah ïa ka jingthynrang jong U. Kane ka long ka kam bad ka jingthmu jong ngi.

Ka Jingshisha kan pynneh ïa ki

Lada ki sistar kim long kiba hun bad kiba palei ha ka jingkhot jong ki, ieh u Trai un pynduh noh ïa kane ka jingïasyllok. U Trai u lah ban trei khlem ma ki, ka Balang ka lah ban iaid shaphrang khlem ma ki. Ki Missionary of Charity ki dei ban long kiba hun bad kiba palei ha ka jingkhot jong ki, kumba long u Krist Uba la khot ïa ki da ka mon sngewbha.

Ka jingkmen ban trei : ka kam phylla

Ka kam phylla kam long ba ngi trei ïa kane ka kam, hynrei ba ngi kmen ban trei ïa kane ka kam.

Ka jingthmu

Kumno ngi shah ïa u Blei ba un pyndonkam ïa ngi ? Kata ka long kaba kongsan. Kaei kaba u leh lyngba jong ngi – kata ka long kaba kongsan. Namar ba ngi long ki riewniam, ka jingkhot jong ngi kam dei ban trei tang na ka bynta ki bapang ñianglyngkut, ne kiba don ha tmier ka jingïap. Ka jingkhot jong ngi ka long ban long shitylli ki jong u Jisu. Namarba nga dei ka jong U, ka jingtrei ka long kum ka lad ban pynpaw ïa ka jingieid jong nga ïa u ha ki rukom kiba paw. Te, ka jingtrei kam long ka thong, hynrei ka long ka lad, namarba ka jingkhot jong nga ka dei ba ngan long ka jong u Blei shitylli, ban ieid ïa U da ka jingieid bad ka jingsotti kaba palei. Manga nga la smai ïa ka soskular.

Nga ïohi ïa u Krist ha uwei pa uwei u briew uba nga ktah, namarba u la ong, 'Nga thngan, nga sliang, nga lyngkhuit, ngam don ïing' – Ka long kaba suk haduh katta katta. Man ka teng ba nga ai shi lyngkhot u ruti – nga ai ïa U. Na kata ka daw, ngi dei ban shem ïa u – ma U uba thngan, ma U uba sliang. Dei na kane ka daw ba ngi sngew jan bha bad ki baduk.

Phi lah ban wallam ïa ka jingpynim tang da kaba leh hok bad da kaba trei shisha lang bad u Blei. Ym dei katno ngi leh, hynrei katno ngi leh da ka jingieid, ka jingleh hok, ka jingngeit. Kaei kaba phi

leh, nga ngan ym lah ban leh, bad ïa kaei kaba nga nga leh, phi phin ym lah ban leh. Hynrei mangi baroh ngi ïa leh ïa kaei kaba u Blei u la pynkhamti ha ngi ban leh. Teng teng ngi klet bad ngi pynlut por ha kaba ap ïa kiwei ne ha kaba pyrkhat ban leh ïa kiei kiei ki bym dei ka bhah jong ngi.

Ngi pynsepei ïa ka por da kaba pyrkhat shaphang ka lashai, bad ngi shu shah ïa ka mynta ba kan shu ïaid lait haba ka mynnin ka la leit.

X. KA JINGKYLLA KA BAMUT

Nga kyrmen ba ngi dang pynkylla ïa ki dohnud. Wat u Blei badonbor baroh ruh un ym lah ban pynkylla ïa u briew, lymda uta u briew u mon hi. Kaei kaba ngi ïa pyrshang da ka jingtrei jong ngi, da kaba shakri ïa ki briew ka long ban tur kham jan sha u Blei. Lada, da kaba wan markhmat bad u Blei ngi pdiang ïa u ha ka jingim jong ngi, hangta keiñ ngi kylla. Ngi long ki hindu kiba kham bha, ki musulman kiba kham bha, u Katholik uba khambha, – uba kham bha kat ba ngi long, bad da kaba khambha ngi kham jan shuh shuh sha U. Lada ngi pdiang pura ïa U ha ka jingim jong ngi, kata keiñ ka long ka jingkylla kaba mut. Ngan pyndonkam da kano ka phang ? ngan bud da kano ka lynti ? na ka bynta jong nga, khlem pep kan long ka jinghikai jong ka Balang Katholik; na ka bynta jong phi ka lah ban long ka jinghikai Hindu, na ka bynta kiwei pat ka jinghikai Buddhist – Katkum ka jingïatiplem jong u briew shimet. Phi dei ban pdiang ïa U Blei uba don ha ka dohnud jong phi. Hynrei, ngam lah ban

khanglad ïalade na kaba pyrshang ban ai ha phi ïa kaei kaba nga don.

Nga angnud da shisha ba ki briew kin tip ïa u Blei, kin ieid ïa U, kin shakri ïa U, namar kata ka long ka jingkmen kaba shisha. Bad nga da kwah ba ki briew baroh ha ka pyrthei kin don ïa kata. Lada ki la ïohi ïa ka jingshai, ki lah ban bud ruh ïa ka, ka dei ka jingjied jong ki. Ngam lah ban ai ha ki ïa ka jingshai – nga lah ban tyrwa tang ki lad.

XI. KA POP

U Blei u shongsah bad ngi. Kata keiñ kaba ai bor ïa nga. Kampher haei phi don katba phi dang khuid ha ka dohnud, U don bad phi bad hapoh jong phi 24 kynta. Dei na kata ka daw ba U ong : "Ieid ïa kiwei kumba nga ieid ïa phi." Ban khuid ha ka dohnud ka mut ban plie wang ïalade, ka mut, ka jinglaitluid bapura, ka mut ban pynshongnongrim ïalade ha kiei kiei ki ban ym lah ban khanglad ïa ngi ban ieid ïa u Blei. Haba ka pop ka rung ha ka jingim jong ngi, kata ka long ka diengpyngkiang kaba pynïakhlad ïa u Blei na ngi. Da kumta u Blei um lah ban leh eiei lyngba jong ngi ne ban aibor ïa ngi haba don ka pop hapdeng. Ka pop ka long ka jingtehmraw.

Haba nga jied ïa ka jingsniew, nga leh pop. Dei hangne ba rung ka mon jong nga. Haba nga wad kabu na ka bynta ïalade shimet – khlem pyrkhat shuh ïa kiwei, nga mon ïa ka pop.

XII. KI BADUK

U Paramarjan jong ngi

Ki briew kiba ngi dei ban ieid, ban wad, ki lah ban im hajan ne ha jngai. Ki lah ban duk ha ka met ne ha ka mynsiem. Ki lah ban thngan ïa ka jingsuk ne ka jingieid. Ki lah ban duna ha ka jaiñ ka nep ne ha ka jingnang ka jingtip jong ki shaphang ka jingieid jong u Blei; ki lah ban dei kito kiba wad ïa ka jaka rieh tngen ba la shna da ki mawit bad da ka dew bilat ne ïa ka ïing ba la tei da ka jingieid ha ki dohnud briew.

U Krist ha ki baduk

To ngin ym klet ïa kane, ba ha ka jingshakri ïa ki baduk, la plie ha ngi ïa ki lad ban leh ïa kaei kaei kaba ithiang na ka bynta u Blei. Namar haba ngi aiti lut ïalade ha kaba shakri laitluid ïa ki baduk, ngi tyrwa ïa ki ha u Krist uba phong ha lade ïa kane ka dur. Kumba u la ong : 'Phi leh ha nga'.

Ka jingduk – ka Ktien phira jong ngi

Ka jingduk jong ngi ka long ka ktien phira jong ngi. Ngim kwah ban leh kum kiwei pat ki seng riewniam kiba la sdang da kaba shakri ïa ki baduk bad ki ba kut pat ha kaba shakri ïa kiba don ba em. Khnang ba ngin lah ban sngewthuh bad ban ïarap ïa kito ki bym don eiei, ngi dei ban im kum ma ki ... ka jingïapher ka long tang ha kane, ba ki briew ki duk namar ba la kha ïa ki kumta, katba ma ngi pat ngi duk da ka jingjied mon sngewbha jong ngi hi.

Ka long ka bashisha ba lada ngim lah ban ïohi ïa u Krist ha ki bashah ban beiñ, ka jingim jong ngi kan ym don jingmyntoi eiei.

Ka Jingïarap ki baduk ïa ngi

Tang ha bneng ngin sa shemphang pura katno ngi dei ban sngewnguh ïa ki baduk kiba la ïalam ïa ngi ban nang kham ieid shuh shuh ïa u Blei lyngba jong ki.

Ki baduk ki ba ha ïing ha sem jong nga

Ka kynhun imlang sahlang jong nga dei ki baduk. Ka jingshngaiñ jong ki dei ka jingshngaiñ jong nga. Ka dohnud jong ki dei ka jong nga. Ka ïing jong nga ka dei ka jong ki baduk. Ym dei tang na ka bynta ki baduk, hynrei na ka bynta ki baduk tam na ki baduk baroh. Kito kiba jakhlia bad kiba dap rynïeng da ki khñiang jingpang, kiba ym don briew ba nud ban tur shajan. Kito ki bym leit duwai shuh namarba ki lyngkhuit; kito ki bym bam namar ba kim donbor shuh, kito kiba kyllon ha ki surok ki lynti, kiba tip ba kin sa ïap noh; kito ki bym iam namar ba kim don ummat shuh....

Ka kyrdan ki baduk

Ki baduk ki long ki briew kiba bha – ki don ïa la ka jong ka kyrdan kaba ngi dei ban ñiewkor. Bunsien ym ju da kham don ba ithuh ïa ki baduk – dei namar kane ka daw ba ki briew kim lah ban ïohi ïa ka kyrdan jong ki. Hynrei ki don ïa ka jingshlur kaba khraw bha ban im ka jingim kaba ki im. La

shu long kumba pynbor ïa ki ban im ha kane ka dur. Mangi, ngi pdiang hun ïa ka jingduk jong ngi, katba ha ki baduk pat la bynshet jubor ïa ka ha ki.

Ki baduk ki long kiba khraw

Ki baduk ki long ki briew kiba khraw. Ki ai ha ngi kham bun shuh shuh ban ïa kaba ngi ai ha ki. Ngi la nang bun kiei kiei na ki. Kim donkam ïa ka jingsngewsynei jong ngi, hynrei ki donkam ïa ka jingieid bad ka jingsngewlem jong ngi.

Shakri da tip ïa ki baduk

Phim lah ban shakri ïa ki baduk lymda phi tip ïa ki, bad phim lah ban shakri ïa ki lymda phi ieid ïa ki.

XIII. KA PISA

Nga ai palat ïa ka pisa

Nga kwah ban ai ha ki baduk ïa kaei kaba ki briew kiba riewspah ki ioh da ka pisa. Nga pyrshang ban ai ïa ki da ka jingieid. Ka long kaba shisha: Ngan ym ktah ïa u nongpang ñianglyngkut na ka bynta shimilian tyngka; hynrei, nga pynkoit ïa ki jingmong jong ki namar ka jingieid kaba nga don ïa u Krist.

Ka pisa ka tyngka kam biang

Ka pisa ka tyngka kam biang; ka lah ban thied tang ïa ki mar kum ka jingbam, ki jaiñ bad ka jaka

ban rieh tngen. Dang donkam eiei shuh nalor kane. Don ki jingsniew kiba ngim lah ban pynduh pyndam da ka pisa – hynrei tang da ka jingieid.

XIV. KA JINGSNGEW KYNJAH MARWEI

Wat shah ïano ïano

Wat shah ïano ïano khamtam ki la jong, ba kin sngewmarwei, kin sngew shah kyntait beiñ ne kin sngew ba ym don ba ieid ïa ki.

Barabor ka longbriew

Ngam ju shim ïa u briew kum ka kynhun, hynrei man la u briew u don ïa la ka jong ka jinglong bashimet. Nga ju shim ïa u kum "Uwei," na ka kynhun. Lada nga shu shim kyllum ïa u ha ka jinglong paidbah – ngan ym da la lah ban sdang ïa kane ka jingtrei jingktah jong nga. Kaei kaba kongsan dei u briew ha ka jinglong bashimet jong u. Nga ngeit skhem ha kaba ïakynduh ïa u briew.

U Krist ha kiba shah iehbeiñ

U Krist u don lang mynta ka sngi ha kito ki briew kiba lá shu shah kyntait beiñ, ki bym don jingtrei, ki bym ïoh ïa ka jingsumar-sukher kaba donkam, kiba thngan, ki bym don jaiñphong, ki bym don ïing. Ka State bad ka imlang sahlang ka ju pyrkhat ba ki long tang kum u thliem. Ym ju don ba pyllait por na ka bynta jong ki. Maphi bad manga ngi shonghok kum ki kristan, ïa ka jingieid jong u

Krist. Lada ka jingieid jong ngi ka long kaba shisha – ngi don ïa ka deiti ban sumar ïa kine ki briew bad ban ïarap ruh ïa ki.

XV. KA ÏING KA SEM

Nyngkong nyngshap na la ïing

Nga la ong ïa ki ban pynmlien ban ieid nyngkong nyngshap ïa kiba ha ïing ha sem la jong, nangta pat ïa ki paramarjan marpa, bud sa ïa ki dkhot ka dong bad khatduh khatwai ïa ka pyrthei shityllup. Hynrei, nyngkong nyngshap ki dei ban don ha la ki jong ki ïing ki sem ïa ka jingieid bad ka jingïasngewthuh jingmut. Ka jingïaieid kylliang hapdeng ki dkhot ka ïing ka sem, ka wanlam ïa ka jingsuk.

Kam long kaba suk ban ieid ïa kiba hajan

Ka long kaba suk borabor ban ieid ïa kito kiba im shajngai. Hynrei ka long kaba kham eh ban ieid ïa kito kiba im marsyndah bad ngi. Ka long kaba kham suk ban tyrwa shipliang ka ja ïa u briew uba thngan ban ïa kaba leh ieid leh isynei ïa uwei na ki dkhot ka ïing ka sem.

Phi tbeh jingshai na la ïing nyngkong

Da ka nuksa, ka jingieid, ka jingsngewlem da ki kti ba jemnud jong phi, da ka jingsngewthuh bad ka jingieid ha la ïing shuwa bad nangta sha ki paramarjan, phin tbeh ïa ka jingshai bad phin kyrsiew ïa ka pyrthei ba kan sngewlem, kan sngewthuh ïa ka

jingkyrmen jong kiba duk kiba long ki hynmen ki para jong ngi.

XVI. KA MARIA, KA KMIE

To ngin ïa kyrpad ïa ka Maria Theisotti ba kan pynlong ïa ki dohnud jong ngi kiba sngewrit bad kiba jemnud, kumba long u khun jong Ka. Ka long kaba suk eh ban long uba sarong, uba hangamei bad uba pyrkhat shimet; hynrei la thaw ïa ngi na ka bynta kiei kiei kiba kham khraw. Katno ngi dei ban wad jingnang jingtip na ka Maria! Ka la long ka basngewrit namarba ka la aiti lut ïalade ha u Blei. Ka long kaba dap da ka jingaiei. To ong ïa ka Maria ban pasiaw ha ki shkor u Jisu. "Kim don waiñ shuh" – ka waiñ jong ka jingsngewrit, ka jingjemnud, ka jingshida bad ka jingsbun. Khlem pep kan sa ong ruh ïa ngi "To leh kat kaba un ong ha phi." Pdiang hun ïa ki khep baroh kiba U phah ha phi. Ngin nang ban long kiba sngewrit tang haba ngi lah ban pdiang hun ïa ki jingshah ñiewbeiñ baroh.

XVII. KI KHUNLUNG KI KHYNNAH

Ka jingïaleh

Nga dang ïaleh pyrshah ïa ka jingpynduh khun da kaba tingkhun.

Ka dor ka jingim

Ki khunlung kim dei ban ïap khlem da don ba sumar ne ba ieid ïa ki. Namar wat i khunlung rit ruh i don ïa ka jingsngew. Lada ngi kyntait ïa ki, kata

ngi khang khyrdep ïa ka jingkhang bad kine ki khunlung kin sa shu ïap ei. Ka bha ba kin ïap kumba la mang ïa ki ban ïa kaba shu pynïap ïa ki.

Ka jingpynduh khun

Tang u Blei uba lah ban bah khlieh shaphang ka ïap ka im. Uba koit uba khlaiñ u lah ban khamjan sha ka jingïap, ne ban kham ïap ban ïa u briew uba la don ha tmier. Ki lah ban long kiba la ïap ha ka mynsiem, wat la kam paw shabar. Ngi long kiei ban ai ïa ka jingrai jong ngi halor ka ïap ka im ?

Dei na kata ka daw ba ka jingpynduh khun ka long ka pop kaba khraw. Ym dei tang ba phi pynïap ïa ka jingim, hynrei phi buh ïalade ha ka kyrdan jong u Blei. Ki briew ki rai hi dalade uno u dei ban im bad uno pat u dei ban ïap – ki kwah ban pynlong ïalade ki blei badonbor baroh. Ki kwah ban shim ïa ka bor kaba dei tang ka jong u Blei ha ki kti jong ki. Ki kwah ban ong : "Nga lah ban leh kat kaba nga mon khlem u Blei, nga lah ban bah khlieh." Kane ka long kaba longksuid duh ha ka jingim briew. Dei na kata ka daw ba ngi dei ban siewdor mynta ha kane ka pyrthei da kaba shah ïa bun ki jingjia kiba khyllah. Ka long ka jingpynshitom, ka long ka jingïambriew jong kito ki khunlung kiba ud sa ud hakhmat u Blei. Ka long kaei kaei kaba ïa pyrshah wat ïa ka jingmut jingpyrkhat ruh. Ngi pynlut da ki milion ban pynjlan ïa ka jingim jong ki tymmen ki kro kiba la ïap shiteng, bad pylleiñ hakhmat jong ngi don ka jingim kaba dei ban long u rishot bah ka lashai hynrei ngim pyrwa – ngam sngewthuh !

XVIII. KA JINGÏAP

Ka jingïap ka long ka jingleitphai sha la ïing; la katta ruh bun kiba tieng ïa kaei ka ban jia bad ki sngewsheptieng ban ïap. Lada ym don jingmaïa – ngin ym tieng ban ïap. Ka don ruh ka jingïatiplem – "Nga la dei ban leh khambha."

Bunsien kumba ngi im kumta ngi ïap. Ka jingïap kam long ka jingkut hynrei ka long ka jingbteng ïa ka jingim, ka jingpynpura ïa ka jingim, ka jingdem mon ïa la ka jong ka jingim. Ka dohnud bad ka mynsiem ki im junom – kim ju ïap. Man ka niam ka hikai ïa ka BYMJUKUT – Kawei pat ka jingim, kane ka jingim kam dei ka jingkut.

Lada ngi sngewthuh shai ba ka jingïap ka long tang ka jingleitphai pat sha la ïing bad u Blei – hangta yn ym don jingtieng.

XIX. KA JINGBISHAR

Yn bishar da ka jingim kaba man ka sngi

Yn sa bishar ïa ngi, da kumno ngi la sumar ïa ki bathngan, ki bapang, kiba shah ieh beiñ. Yn sa bishar ïa ngi da ka jingieid kaba ngi la pyni ha ki. Ki long ka jingkyrmen jong ngi, ka boina na ka bynta ka jingpynim jong ngi hi shimet. Ngi dei ban jan bad ban sumar ïa ki baduk – namar da kaba leh kumta ngi sumar ïa u Jisu hi. Ngi dei ban ïohi ïa u Jisu ha ki.

U diengkot u long ka jingieid

Ha ka Jingthoh Bakhuid, u Jisu u la ong ba yn sa bishar ïa ngi ha ka sngi khatduh. Yn sa bishar ïa ngi

da u diengkot ka jingieid. Ym dei da ka jingdon jingem ne ki diploma kiba ngi ïoh – hynrei katno ngi la ieid.

XX. KA BNENG

Baroh ngi angnud ïa ka bneng ha kaba u Blei U don. Hynrei hangne U tyrwa ha ngi ïa ki lad ban don ha bneng lang bad ngi sdang naduh mynta, ban kmen lang bad U naduh kane ka khyllipmat. Ban kmen bad u Blei ka mut ban ieid kumba u ieid, ban ïarap kumba u ïarap, ban ai kumba u ai, ban shakri kumba u shakri, ban pynim kumba u pynim, ban don lang bad u 24 kynta ban ïa don kti lang bad ka jingshahshitom jong u ha ki baduk tam na ki baduk.

XXI. KIWEI PAT KI MAT

Ka Jingïamap kylliang

U Kristan u dei ban nang ban map. Ngi dei ban sngewthuh ba khnang ba ngin lah ban ïoh jingmap, ngi dei ban lah ban map. Nga dang pyrkhat shaphang ka Ireland bashatei, ka Bangladesh, ka Amman bad kiwei de ki jaka. Tang ynda ki lah ban ïa map kylliang kin sa ïoh ïa ka jingsuk.

Ka Jingsbun

Ngam kwah ïa phi ba phin leh ki kambah da ka jingbymsbun, hynrei nga kham lah ba phin bakla da ka jingsbun.

Ka Jingphuhsamrkhie

Haba u briew baduk u wan sha phi, pdiang ïa u da ka jingphuhsamrkhie. Kane ka long ka jingai ba-khraw tam ba u Blei u lah ban ai ha phi : ban don ïa ka bor ban pdiang ïa kiei kiei kiba U lah ban phah, bad ban kloi ban aiti noh ha U ïa kiei kiei kiba U lah ban pan na phi.

Ki jingleh barit

Wat tharai ba i jinglehbha barit jong phi ïa la u paramarjan ki long ki bym shongdor. Ym dei eh katno ngi lah ban leh kaba pynkmen ïa u Blei, hyn-rei katno ngi la leh da ka jingieid – kata kaba kham kongsan.

Ka jingsngewrit

Wat shah ba kan don ka jingsarong ne ka jing-thala ha ka jingtrei jong phi. Ka jingtrei ka dei ka jong u Blei – ki baduk ki long ki baduk jong u Blei. Buh ïalade tylli tyllan ha ka jingiaid jong u Jisu ba phin lah ban pyrkhat ïa ki jingpyrkhat jong U ha ki jingmut jong phi, ba phin lah ban pyndep ïa ki kam jong U lyngba ki kti jong phi, ba phin long kiba khlaiñ bor da u, Uba shanbor ïa phi.

Ka jingaisngewbha

Nga kyrmen ba phim ai na kaba tam ba lait. Phi dei ban ai na kaei kaba ktah ïa phi. Leh kunai bad len ïalade na kaei kaba phi kwah, kumta ka jing-tyrwa jong phi kan dondor hakhmat u Blei; da

kaba leh kumne phin long da shisha ki hynmen ki para jong ki baduk, ki bym *don eiei.*

Ka jingkmen

Da ka jingkmen, ngi dei ban ïakynduh ïa u Krist uba wan ha ka dur jong ki briew kiba poh tam, namarba :

Ka jingkmen ka long ka jingieid,
Ka jingkmen ka long ka jingduwai,
Ka jingkmen ka long ka bor,

Ka jingkmen ka long ka jar ha kaba phi lah ban kem ïa ki mynsiem. U Blei u ieid ïa u nongai uba kmen. Uba ai bun eh dei uta uba ai da ka jingieid. Ngi lah ban pynpaw ïa ka jingieid jong ngi ïa u Blei bad ïa ki briew ha ka rukom kaba bha duh da kaba pdiang ïa kiei kiei baroh da ka jingkmen. Ka dohnud kaba kmen ka dei ka dohnud kaba rhem da ka jingkmen. Wat shah ba kiei kiei kin tyllep bad pynklet ïa phi ïa ka jingieid jong u Krist uba la mihpat.

Baroh ngi angnud ïa ka bneng ha kaba u Blei u don. Hynrei ngi don ïa ka bor ban don ha bneng mynta hi : Da kaba kmen lang bad U ha kane hi ka khyllipmat. Ban kmen lang bad u mynta ka mut :

Ban ieid kumba U ieid,
Ban ïarap kumba U ïarap,
Ban ai kumba U ai,
Ban shakri kumba U shakri,
Ban pynim kumba U pynim

Ban don lang bad u baroh 24 kynta,
Ban ktah ïa u ha ki dur bapher.

Ka jingsuk

Ngin sa pynlong ïa une u snem : U snem jong ka jingsuk ha ka rukom kaba kyrpang; khnang ba ngin lah ban leh ïa kane, ngi dei ban pyrshang katba lah ban ïa kren khambun ïa u Blei bad ban don bad u Blei. Ngin ïalap ïa ka jingsuk jong u Krist ha kiei kiba ngi leh. U Jisu u la leit ïaid kylleng ban leh bha; u khlem sangeh ïa ka jingtrei babha jong U, namar ki pharisi bad ki nonghikai kiba la pyrshang ban pynjulor ïa ka jingtrei u Kpa jong u. U la leit kylleng ban leh bha. U Kardinal Newman u la thoh : Ïarap ïa nga ban pynphriang ïa ki ator jong Me shaei ba nga leit – Ai ba ngan ïalap ïa Me khlem da ang ïa la ka shyntur. Ym da ka ktien hynrei da ka nuksa jong nga kaba long kaba donbor ban khring : Ban pynshoh jingmut da kaei kaba nga leh. Pyndap ïa ka dohnud jong nga da ka jingieid jong Me."